

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ЗЭДЕІЭЖЪХЭЗЭ Іофыгъохэм адэлэжъэщтых

ЩынэгъончъэнымкІэ Советэу АР-м и Президент дэжъ щызэхашагъэм тыгуасэ зэхэсыгъо илагъ. Ащ тхьамэтагъор щызэрихъагъ АР-м и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Шъон пытэхэр хэбзэнчъэу республикэм зэрэшагъэзеклохэрэм, ешъоным пыщагъэ хуэрэм ипчъагъэ зэрэхахьорэм экономикэмкІи цыфхэм япсауныгъэ изытеткІи зэрар кызырэхьырым, ахэм апэшлуклогъэнымкІэ Іофыгъоу щылэхэм зэхэсыгъом хэлажъэхэрэр атегушылагъэх. Шъон пытэхэм якъыдэгъэкІын ыкІи ялугъэкІын экономикэм исектор шъхьалэхэм зэрэщыщыр, ау ащ фэдэу кыыхьырым джыри зэрэмакІэр Тхьаклушынэ Аслъан ипэублэ псалъэ кышыхыгъэщыгъ.

— Республикэм кышыдагъэкІырэр ащ ищапІэхэм ащылугъэкІыжъым ары нахьыбзу фэдэ кызыхыщтыр, —

кылуагъ ащ. — Ешъоным, шъон пытэхэр хэбзэнчъэу зэрагъэзеклохэрэм лъэныкы пстэумкІи гъэлъэшыгъэу тапэшлукло нахь мышІэми, Іофхэр бэкІэ нахьышу хьугъэхэу пІоныр джыри жы.

Мэкъумэщ хьызмэтымкІэ министрэу Юрий Петровым мы отраслэмкІэ Іофхэм языхт кытегушылэзэ, шъон пытэу республикэм кышыдагъэкІырэр чыплэ бэдэршыплэхэм макІэу зэрэщылугъэкІырэр Іофыгъо шъхьалэу щылэхэм зэрэщыщыр кылуагъ. ПстэумкІи республикэм щылугъэкІырэм ипроцент 13,7-р ары нылэп тыхьызмэтшлалэхэм кыдагъэкІыгъэр. Ащ ыпкъ кыкІыкІэ мы отраслэм

щылажъэхэрэм ащышыбэхэм продукциеу къашырым кыщагъэкІагъ. Адыгеим непэ спирт кышІлэу зы предприятие, пивэ кытІупщэу тІу ыкІи шъон пытэхэр кыдагъэкІыхэу 11 ит.

Урысыем исубъект зэфэ-шъхьафхэм гъэбылгыгъэкІэ къарашыр шъонхэмрэ спирт зыхтэ продукциемрэ республикэм иэкономикэ зэрар кызырэхьырым, мыгъэбылгыгъэу Іоф зышІлэр хьызмэтшлалэхэм ягъэ зэрарагъэкІырэм нэужым тегушылагъэх. АР-м хэгъэгъу клоцІ ІофхэмкІэ иминистрэ кызырІлугъэмкІэ, 2009-рэ илъэсым кыкІоцІ шъон пытэхэр гъэбылгыгъэкІэ зезыщэрэ автомашинэ 47-рэ ГИБДД-м иинспекторхэм къаубытыгъ. Джащ фэдэу Темыр Осетие — Аланиемрэ Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэмрэ гъэбылгыгъэу къашашыгъэ этил спирт лъэпкъыр Адыгеим

кызыщэрэ межрегиональнэ купитІу къаубытыгъ. Шапхэхэм адимыштэу шыгъэ шъон пытэхэр зыщэхэрэм якъычІэгъэщын фэгъэхыгъэу къэгущылэзэ, ащ фэдэу къаубытыхэрэм уголовнэ пшъэдэкІыжъ арагъэхьын амал зэрямыІэр кылуагъ. Гъомылэпхъэ зэфэ-шъхьафхэм цыфым зэрарэу кыфахьын альэкІыщтыр милицием иэкспертхэм агъэунэфынэу фитыныгъэ яІэжъэп, Роспотребнадзорым АР-мкІэ иорганхэм ащ фэдэ уплэгъу хэрэп. Шъон пытэу къалахьрэр зыщалыгъын чыплэ гъэнэфагъэ республикэм зэрымтыри Александр Сысоевым Іофыгъоу кыыхыгъэщыгъэхэм ащыщ.

Ешъоным пыщагъэ хуэрэм ипчъагъэ зэрэхахьорэм, зыныбжъ имыкыгъэхэри мымакІэу ащ зэрэхэтым иІофыгуи зэхэсыгъом кыщаІэтыгъ.

Псауныгъэм икызухьумэнкІэ министрэу Нэтхъо Разыет идоклад кызырэщылугъэмкІэ, ешъоным зэрэпыщагъэхэм кыыхэкІэу психиатр-наркологым дэжъ 2009-рэ илъэсым нэбгырэ 8591-рэ учетым шыхагъэуцагъ, 2010-рэ илъэсыр кызыхьагъэм кышыублагъэу кызырэлъытагъэмкІэ, ар нэбгырэ 8632-рэ мэхъу.

Іофыгъоу щылэхэм игъэкІотыгъэу затегушылэхэм ыуж, шъон пытэу республикэм кышыдагъэкІырэмрэ тибэдэршыплэхэм ащылугъэкІырэмрэ нахьыбэ шыгъэнхэм, хэбзэнчъэу кызыщэхэрэр, зыгъэзеклохэрэр кычІэгъэщыгъэнхэм, ешъоным пыщагъэ хуэгъэм ипчъагъэ кышыгъэкІэгъэным афэшІ, щынэгъончъэнымкІэ Советым министерствэ пэпчъ унэшъо гъэнэфагъэхэр фишыгъэх. Ахэр гъэцкІагъэ зэрэхуэрэмкІэ япэцхэм пшъэдэкІыжъ ахьышт. Республикэм ипашэ пстэуми яІофшІэн нахь агъэлъэшынуу, зэхэдзыгъэхэу Іоф амышІлэу, зэхэгущыІэжъхэмэ зэдлэжъхэзэ Іофыгъохэм ядэгъэзыжъын дэлэжъэнхэу къафигъэпытагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Р.Э. Зеушъэр Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие ичленэу — общественностым иллыкІоу гъэнэфэгъэным ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие общественностым иллыкІоу хэтыштхэм яхьыллагъ» зыфилорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Іахь тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшІы:**

1. Зеушъэ Руслъан Эдуард ыкъор Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие ичленэу — общественностым иллыкІоу гъэнэфэгъэнэу.
2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 30, 2010-рэ илъэс
N 1465

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

В.М. Дубатовкиныр Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие ичленэу — общественностым иллыкІоу гъэнэфэгъэным ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие общественностым иллыкІоу хэтыштхэм яхьыллагъ» зыфилорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Іахь тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшІы:**

1. Дубатовкин Владимир Максим ыкъор Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие ичленэу — общественностым иллыкІоу гъэнэфэгъэнэу.
2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 30, 2010-рэ илъэс
N 1466

Цыфымрэ шІэжъымрэ

Х. Баладжиян имыжъобгъу

Гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» («Адыгейскэ правдэм») 1974 — 1990-рэ илъэсхэм иредактор шъхьалэщтыгъэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ ІофшІлэу Христофор Баладжиян кызыхьугъэм ия 80-рэ илъэс фэгъэхьыгъэу ар зыщыпсэуштыгъэ унэм мыжъобгъу тыгуасэ кышцызІуахыгъ. Мыекъуапэ икинотеатрэу

«Гигантым» пэчІынатІэу щыт унэм Христофор Баладжиян илъэсыбэрэ щыпсэугъ. Журналистым, тхакІом, пцэжъыишэм, шакІом, зэхэцкІо дэгъум фэгъэхьыгъэу зэхэхэм кышыгушылагъэхэм къалотагъэр макІэп. Ащ ехьылІэгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кыхиутыштых.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

**Р.М. Лыхъукыр Адыгэ Республикэм исудьяхэм
яквалификационнэ коллегие ичленэу —
общественным илыклоу гъэнэфэгъэным ехылагъ**

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие общественным илыклоу хэтыштхэм яхыллагъ» зыфиорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Iахъ тегъэпсыхыгъэу **унашъо сэшты:**

1. ЛыхъукIэ Разыет Махъмудэ ыпхъур Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие ичленэу — общественным илыклоу гъэнэфэгъэнэу.
2. Заштэрэ мафэм шыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Анатолий ИВАНОВ**

кб. Мыекъяупэ,
мэкъуогъум и 30, 2010-рэ илъэс
N 1467

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

**Хь.Хь. Гъаугъор Адыгэ Республикэм исудьяхэм
яквалификационнэ коллегие ичленэу —
общественным илыклоу гъэнэфэгъэным ехылагъ**

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие общественным илыклоу хэтыштхэм яхыллагъ» зыфиорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Iахъ тегъэпсыхыгъэу **унашъо сэшты:**

1. Гъогъо Хъазрэт Хъазрэталый ыкъор Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие ичленэу — общественным илыклоу гъэнэфэгъэнэу.
2. Заштэрэ мафэм шыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Анатолий ИВАНОВ**

кб. Мыекъяупэ,
мэкъуогъум и 30, 2010-рэ илъэс
N 1468

Адыгэхэм ижъыкIэ ятеплъэ-шъошагъэр

С.М. БРОВНЕВСКИЙ: «Къэбэртэешхомрэ Къэбэртэе ЦыкIумрэ зыгъэорышIэхэрэр пшы лъэпкэ зэфэшхьафхэу хы (6) мэхъу. Хэти ыIэ илэ чIыгу шъолъырхэр иунаем фэдэу цыф зэхыхъэ хъумэ федеральнэ обшеством шыш цыфхэм ашышхэу зыкбагъэлагъо. Федеральнэ иерархией къэбэртаехэм агъэпсыгъагъэр нэмыцхэм Пруссиием, Курляндием ыкIи Лифляндием шагъэфедэщтыгъэм фэд. ПшыпIэхэр шыIэхэ зэхъум ар Урысыем къэралыгъо кIоцI Иофхэр зэрэщызэрагъакIоштыгъэми макIэ зэрэтекIырэр».

Сурэтыр Едыдж Батырай итхылгъэу «Адыгэхэр (Адыги)» зыфиорэм кыдэхыгъ.

*Karneiet, E. (1812-рэ ил.)
Къэбэртэе ЦыкIум ишц.*

Я 2-рэ чIыплэр кыыхыгъ

Щагум итеплэ.

Сыд фэдэ къали итеплэ дэхэным пае къэбзэныгъэр ащ иурамхэмкIэ ыкIи ишагухэмкIэ къебгъэжъэн фае. Ар кыдалгытэзэ, Москва икълэ пашэхэм «Московскэ шагужьыи» зыфиорэ зэнэкъокъур илъэс пчъагъэ хъугъэу зэхашъ.

Унэ зэтетхэр зыдэт шагухэр, гъэсэныгъэм, псауныгъэр кызухъумэгъэным, культурэм, муниципальнэ ыкIи ведомствэ организа-

циие зэфэшхьафхэм яучреждениехэр ащ хэлажъэх. Ащ фэдэу Москва ирайонэу «Замоскворечье» хэхьэрэ шагоу Адыгэ Республикэм илыклоу УФ-м и Президент дэжэ шыIэм и Унэ зыдэтыри зэнэкъокъум хэлэжъагъ.

БэмышIэу район зэнэкъокъум икIэуххэр зэфэхьысыжыгъэх. Анахь шагу дэгъухэм ашыщэу алытагъ Постпредствэм ишагу.

«Анахь ИофшIэпIэ чIыплэ зэтэгъэпсыхыгъ» зыфиорэ лъэныкъомкIэ ащ ятлонэрэ чIыплэр кыфагъэшъошагъ.

ГъэцэкIэжыи ИофшIэнэу икIыгъэ илъэсым зэшIахыгъэхэм яшIагъэклэ Постпредствэм ыкIоцI имызакъоу, итеплгъи нахь дахэ хъугъэ. Шагур зэрэклэракIэр блэкIыхэрэм агъэшлагъо, бэрэ кыыхэкIы кызуцхэу дэхьапIэм тетхагъэм еджэхэу.

«Московскэ шагужьыи-2010»-м ушытэкIоным мэхьанэшхо иI. Ар зышIагъэхэм ацIэ къетIошт. Валентина Крупко кыгъагъэхэм афэгъэзагъ, илъэсыбэ хъугъэу ар Адыгеим фэлажъэ. Шагум икълэбзагъэ фэгъэзагъ Обиджан Шарифовыр, унэр, шагур зэрагъэпсэуалгъэхэрэм алыплэ Валерий Голициныр.

Район зэнэкъокъум ыуж Постпредствэр Москва иокругхэм азыфагу шыкIошт зэнэкъокъум хэлэжъэшт. ТекIоныгъэр къэтхьыиу лъэшэу тэгугъэ.

**Ар-м илыклоу УФ-м
и Президент дэжэ шыIэм
ипресс-кыулыкъу**

зыныбжэ ишъхьэгъэсэ ошкIэ ащ кыеуагъ. Мы хъугъэ-шIагъэмкIэ уголовнэ Иоф кызызIуахыгъ.

Мэкъуогъум и 30-м Джэджэ районнымкIэ станицэу Дондуковскэм бэдэжшIитIу кышшаубытыгъ. Зым илъэс 14, адрэм 15 аныбжэ. Чэщым унэ ИофшIапIэм дахъэхи ащ кышшашIырэ пкыгъоухэр кIалэхэм кыдатыгукIыгъэх. Ахэр апэрэу тыгуагъэхэми, уголовнэ пшъэдэкIыжэ арагъэхьышт.

Оперативнэ-профилактическэ ИофшIагъэу «Иушъхьэ» зыфиорэр мэкъуогъум и 1-м кышегъэжыгъэу Адыгеим шкIо. Ащ хэлажъэх уголовнэ розыскым илофышIэхэмрэ милицием иуполномоченнэ участковэхэмрэ. Мазэм кыыкIоцI ахэм тапэкIэ Иушъхьэм икълэгъэкIын пылгыгъэу унагъоухэр къаплгыхьагъэх, хатэхэр ауплгъэкIугъэх. Иушъхьэ килограмми 5 станицэу Джаджэм изы унагъо горэм кылахыгъ. Джыри уплгъэкIунхэр макIох.

НЫБЖЫКIЭХЭМРЭ ЛЪЭХЪАНЫМРЭ

«ТищыIэныгъэ тэ кыыхэтэхы»

Урысыем иныбжыкIэхэм я Мафэ фэгъэхьыгъэ фестивалым хэхьэрэ Иофыгъохэу Адыгэ Республикэм шыкIохэрэм джары зэраджагъэхэр. Илъэс 14-кIэ узэкIэлэбэжымэ, ащ фэдэ зэхыхьэхэр Мыекъяупэ районым апэрэу шызэхашъагъэх.

АР-м ныбжыкIэхэм яИофхэмкIэ и Комитетрэ Мыекъяупэ районым иадминистрации ныбжыкIэ ИофхэмкIэ иотделрэ гъусэ зэфэхьухи, республикэ зэлукIэр Мыекъяупэ районым шызэхашагъ. Спортым, культурэм, гъэсэныгъэм, псауныгъэр кызухъумэгъэным ялофышIэхэр, АР-мкIэ зыныбжэ имыкыгъэхэм адэлэжъэрэ комиссиер, наркоконтролым икыулыкыушIэхэр ащ чанэу кыыхагъэлэжъагъэх.

— АР-м ныбжыкIэхэм яИофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ зэхыхьэм кызырэщиIагъэмкIэ, зыкIыныгъэ зыхэлэ ныбжыкIэ политикэр Адыгеим шагъэцкIэнэу фежъагъэх. Ащ фэшI республикэм иныбжыкIэхэу кыалэхэмрэ районхэмрэ ашыпсэухэрэр нахьыбэрэ зэлугъэкIэштых. Район е квалэ пэпчэ республикэ ИофшIагъэхэр шызэхашъэ зыхьукIэ, ныбжыкIэхэм АР-р нахьышIоу ашIэшт, шыIэныгъэм диштэрэ

Иофыгъохэр зэгъусэхэу агъэцкIэштых. Мыекъяупэ районым Адыгэ Республикэм иныбжыкIэхэр зэрэщызэлукIагъэхэр зыкIыныгъэм иполитикэ егъэжъэпIэшIу фэхьыштэу зэхэщакIомэ алытэ.

Мыекъяупэ районым иадминистрации ипашэу Евгений Ковалевыр республикэм иныбжыкIэхэу мэфэкI зэхыхьэм хэлажъэрэмэ къафэгушIагъэ, ягухэлхэр ИофшIэгъэ дэгъухэмкIэ лъагъэ-кIотэнэу афиIагъэ. Урысыемрэ Адыгеимрэ ягимнхэр зэлукIэм шыIугъэх. Мыекъяупэ, Красногвардейскэ районхэм, квалэу Мыекъяупэ яныбжыкIэхэр мэфэкIым фэгъэхьыгъэ усэхэм къаджагъэх, зэфэгушIагъэх, «Iэнэ хьурае» зэхашагъ. СпортымкIэ, туризмэмкIэ, нэмыкIхэмкIэ зэнэкъокъугъэх. СэнаушIыгъэ зыхэлхэр къахэщынхэм фэшI зэлукIэгъу гъэшIэгъонхэр афызэхашагъэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Яфэшъуашэр арагъэгъотыгъ

Мыекъяупэ дэт предприятиеу «Научно-производственная база декоративного растениеводства» зыфиорэм ипашэ игуадзэу Иоф шышIэцгыгъэм кыфызIуахыгъэ уголовнэ Иофым диштэу судым ар бэмышIэу ыумысыгъ.

Урысые Федерацием и Прокуратурэ АР-мкIэ изэхэфын комитет и ГъэорышIапIэ ипресс-кыулыкъу кызыртырэмкIэ, уголовнэ пшъэдэкIыжэ кызыпагъэтэдэжгъэ Иосуп Мудуновыр ащ игъусагъэу ФГУП-у «Ростехинвентаризацием» икыутамэу Мыекъяупэ шыIэм идиректоррэ документ нэпцIыхэр агъэфедэхэзэ, федеральнэ

мылькур кызылэкIагъэхьагъ. Къэралыгъом зэрэрэу рахыгъэр сомэ миллиони 2-м кIэ-хьагъ.

Судым унашъоу ышIыгъэм диштэу Мудуновым уголовнэ пшъэдэкIыжэ рагъэхьыиу колонием агъэкIуагъ. Ащ игъусагъэм илъэси 4 условнэу хьапс тыралхьагъ.

УФ-м и Прокуратурэ АР-мкIэ изэхэфын комитет и ГъэорышIапIэ ипресс-кыулыкъу кызырэхыгъэщырэмкIэ, мыщ фэдэ бэдэжшIагъэ («рейдерство» зыфалорэр) мы аужырэ илъэсипIым апэрэу Адыгеим шагъэунэфыгъ.

МВД-м кыеты

Мэкъуогъум и 28-м кышегъэжыгъэу бэдзэогъум и 4-м нэс АР-мкIэ МВД-м бэдэжшIэгъэ 167-рэ ыгъэунэфыгъ. Ахэм ахэтых цыфым ипсауныгъэ зэрар рахыгъэу, хъункIэн, тыгъон Иофхэр, наркотикхэр хэбзэнчъэу агъэзекIуагъэхэу, экономикэм ылъэныкъокIэ бэдэжшIагъэхэр ыкIи нэмыкIхэр.

Республикэм игъогухэм а уахэтэм кыыкIоцI хъугъэ-шIэгъыбл атэхъухьагъ. Ахэм нэбгыри 8-м шъобжхэр хахыгъэх, водитель 41-рэ ешъуагъэу рулым кIэрысхэу къаубытыгъ.

СыдигъокIи милицием иИофшIэнкIэ анахь мэхьанэшхо зэритырэр цыфхэм цыхъэ кыфашыныр ары. Ахэм шъхэихыгъэу адэгущыIэныр, къалорэм едэуныр ыкIи игъом Iэпылэгъу афэхъуныр милицием ипшъэ-рылгъ.

Ащ фэдэу Мыекъяупэ районым шыпсэурэ Антон Правдюковым АР-мкIэ министрэу, генерал-лейтенантэу А. Н. Сысоевым мы мафэхэм писъмэ кыфитхыгъ. Ащ кышело Мыекъяупэ районым укыикIэу Мыекъяупэ укыдахэ зыхьукIэ гъогу тамыгъэу «Стоп» зыфилоу шытым водительхэр зэ-

ригъэхьухэрэр, къагурымылоу зэригъэгузажъохэрэр. Писъмэм итхагъэр псынклэу милицием иИофышIэхэм зэхафыгъ ыкIи шыкIагъэр дагъэзыжыгъ. Мыекъяупэ районым шыпсэухэрэм ар ягуапэу министрэм рэзэныгъэ тхылгъ кыфатхыгъ.

Мэкъуогъум и 25-м Мыекъяупэ район сымэдэжышым илъэс 72-рэ зыныбжэ хъулыфгыгъэр уIэгъэшхохэр телгъэу къащагъ. Мыекъяупэ районымкIэ ОВД-м иИофышIэхэм ИофшIагъэу зэрэхьагъэхэм яшIагъэклэ Иофым хэхьухьагъэр псынклэу зэхафыгъ. ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, илъэс 60

2010-РЭ ИЛБЭС КИЭТХЫКЫЖЬЫНЫР

Чъэпыогъум тыдэкІи щыкІощт

Июшлэн зэрээхшэагэм
ыкш кэблэггэрэ Всероссий-
скэ клэтыкыжыным цыфхэр
шыггэгэгэгэгэнхэм июфы-
гхохэр зэрехьэ статисти-
кэмкэ Федеральнэ кэралыгбо
кэулыкшум ичыллэ органу
Адыгэ Республикэм шылэм.
Всероссийскэ клэтыкыжы-
ным пстэури чанэу хэггэлжэ-
гэнхэм фэшл «Адыгестат-
тым» цыфхэм яупчидхэм джэ-
уапхэр кваритыжышт. Юфы-
гбоу зетхэхэрэм атеггэпсы-
кыггэу клэтыкыжыным
хэггэгэмкэ, республикэмкэ,
унагэмкэ ыкш цыфыкэмкэ
мэхэнэу илэр китлотыкышт.

Цыфхэм япчъагъэ зыфэди-
зым, ахэр куп зэфэшъхьафхэу
Урысые Федерацием ишъо-
лбырхэм зэращыгощыгъэхэм
ыкIи социальнэ-экономикэ
гъэпсыкIэу ащырялэм елы-
тыгъэу зэрэпсэхурэм, абзэкIэ
ыкIи ялъэпкыкIэ цыфхэм
гощыкIэу ялэм, гъэсэныгъэу
ахэлтым яхьылгъэ къэбархэр
зэIугъэкIэгъэнхэмкIэ кIэтхы-
кIыжьыныр амалышIоу щыт.
Пшъэ чыжьыхэм ателытыгъэ
проектхэр зэхэгъуоцогъэнхэм
ыкIи социальнэ-экономическэ
политикэр ихьухъэгъэнным
афшIи кIэтхыкIыжьыным
ехьылгъэ къэбархэу зэIугъэ-
кIагъэхэр къэралыгъо хэбзэ
органхэм кызыфагъэфедэх.

Гушылэм пае, 2002-рэ ильэ-
сым шылэгэ кlэтхыкыжыны-
ным кыгэлэггэуаггэхэр
кызыфаггэфедеххэз, Урысы-
ем ипашэхэм гэсэннэм, пса-
уныггэр кбхушумэггэным,
зычlэсырэ унэхэр шыггэнхэм
ыкы агропромышленнэ комп-
лексым епхыггэ пстэуми апэ
иггэшгыггэн фэе лэпэк проек-
етхэр аггэнэфггэггэх. А кlэтхыкыжыным кыггэлэг-
гэуаггэхэр лэапсэ афэхуггэ
унэггэ ныбжыкыкxэм зычlэ-
сыщгхэр яггэггэтыггэнхэм,
граждан куп зырызхэм кбэра-
лыггэ жилищнэ сертификатхэр
ятыггэнхэм яхылылэггэ про-
граммэхэм хэхэоныггаклэхэр
ашыггэх, аштагг «Кбоджэ
автобус» зыфилорэ програм-
мэр. Кlэтхыкыжыным пстэуми
анахэ кыныггэуу кыггэлэг-
гэуаггэхэм ашыц сабый
хэр мэклэ дэдэу кызэрэху-
хэр ыкы ащ ыпкэ кыккxу
Урысыер жы зэрэхурэр. А
кыныггэр дэггэзжыкггэным
ыкы сабыйхэр нахыбэу ква-
фэхунхэм унаггэхэр кlэггэ-
гушлуггэнхэм апае 2007-рэ
ильэсым ищылэ мазэ и 1-м
кышчыублаггэу ны (унэггэ)
мылыккэ тыгггэным ехылылэг-
ггэ унашгэ кыдлаггэкыггэггэ.

Клэтхыкфыжыныр кло зыхуклэ шэны хуугъэ упчлэху ныбжбым, унагъом, гъэсэн-ныгъэу ялэм, сабый пчъагъэу аплурэм, лъэпкъэу зыщышхэм, абзэ, зыщыпсэухэрэ чыплэм, зычлэсыхэрэ унэмклэ амалзу ялэхэм ыкли ахэм языгет, кощын юфым, псэунымклэ фэдэм икьэклуаплэу ялэхэм джэуапхэр кьаратыжыныхэр. Клэтхыкфыжыныр зэхачцэз кьаугьoirэ кьэбархэр пстэуми ашлэнху шыгтэп, анонимнэх, ар зыгъэфедэштхэр мэклэ дэд, клэтхыкфыжыным ехыллэгъэ тхьааптэ респондентым ылъэкьуапци, ыцли, иадresi ратхэхэрэп. Арышь, цыф гъэунэ-

фыгъэ горэм ехьылІэгъэ къэ-
бархэр кызыІэкІэбгъэхьанхэ
плъэкІынэу щытэп.

Всероссийскэ клэтхыкы-
жыныр чэпыогум и 14-м
кышчыублаггэ и 25-м нэс
клошт ыки аш иапэрэ клэуххэр
2011-рэ ильэсым ималыльфэгэу
мазэ ехулузу хызыр хуныху
кыдалыгты. Джащ фэдэу
экклэыкыуаклэ ялу аш кы-
гьэлэгэуагьэхэр официалнэу
кыхаугыштых. Клэуххэр
зыщэфэхысыжыгыгэхэ аужырэ
томыр 2013-рэ ильэсым кы-
дэклышт.

Мы кэтхыкыжыныр джырэ тикъэралыгьоклэ ятлонэрэу шыт. Ащ кыгъэлъэгъоштхэр кызыфагъэфедэштых мэхьэнэ шхьалэ зилэ экономикэ Иофьгохэр, кризисри зрэдыхтэу, ихьухьгъэнхэм фэшл. Псгэ-

хэм тинепэрэ щылакIэ зыфэ-
дагъэр ральэгъошт.

Всёроссийскэ клэтхыкы-
жыныр лъэпкым зэрэпсау
лылэсыр лфыгышоу шьт.
Ар зэхэщэгъным лъапсэ фэ-
хьугъх клэтхыкыжыным
ехьылэгъэ Федеральнэ зако-
нымр УФ-м и Правительствэ
иунашьоу ар зыщылэшт плъ-
гъэр зыгъэнэфэгъэмр. Ащ
клэуху фэхьуштхэр дунэе
клэтхыкыжыным лах шъхьа-
лэу хэуцощтх.

Урысые империем апэрэ клэтхыкыжыыныр 1897-рэ ильэсым шыаҕа. Ар зэхэштгээным лыапыс фэхьуугаҕа зэляшлэрэ шлэныгээлэжбэу Петр Семенов-Тянь-Шанскэм ипроект тегээпсыкыҕыҕа программэр. Октябрьскэ революцием буж апэрэ клэтхыкы-

204,6-рэ мэхьух. 2002-рэ ильэ-
сым ищылэ мазэ ехьулэу
Адыгеим кьоджэ псууплэ 217-рэ
итыгь. Ахэм гурытымклэ нэб
гырэ 943-рэ ащыпсууштыгь.
1989-рэ ильэсым ельбатыгь-
мэ, кьуаджэхэм ащыпсуухэрэр
процент 1,2-клэ нахь маклэ хьу-
гьэх. Я 60-рэ ильэсхэм яльэхьан-
нэ, 1989-рэ ильэсым щылыгьэ
клэтыкьыкьынри зэрэдыхтэу,
сабыеу кьэхьухэрэм япчьагьэ
кьыкличэу, цыфхэм ягьашлэ
нахь маклэ ыкли зидунай зы-
хьожьыхэрэр нахьыбэ хьухэу
фежьэгьагь. Джырэ этноде-
мографическэ Ioфыгьохэм
янэшэнаклэу плытэн плъэ-
кышт унагьохэу зэгокыкь-
хэрэм япчьагьэ зэрэхахьорэр
ыкли кьэзэрэшхэрэр нахь маклэ
зэрэхьухэрэр.

Ыпэклэ щылэгъэ клэтхыкы-

ыкIи нэмыкI шуаггэу хэлхэр
зггэшIэггэнхэм пае IофшIэн
къязытышттым иупчIи 100-м
ехурэмэ джэуапхэр ятыжы-
ггэнхэ фаеу хуышт.

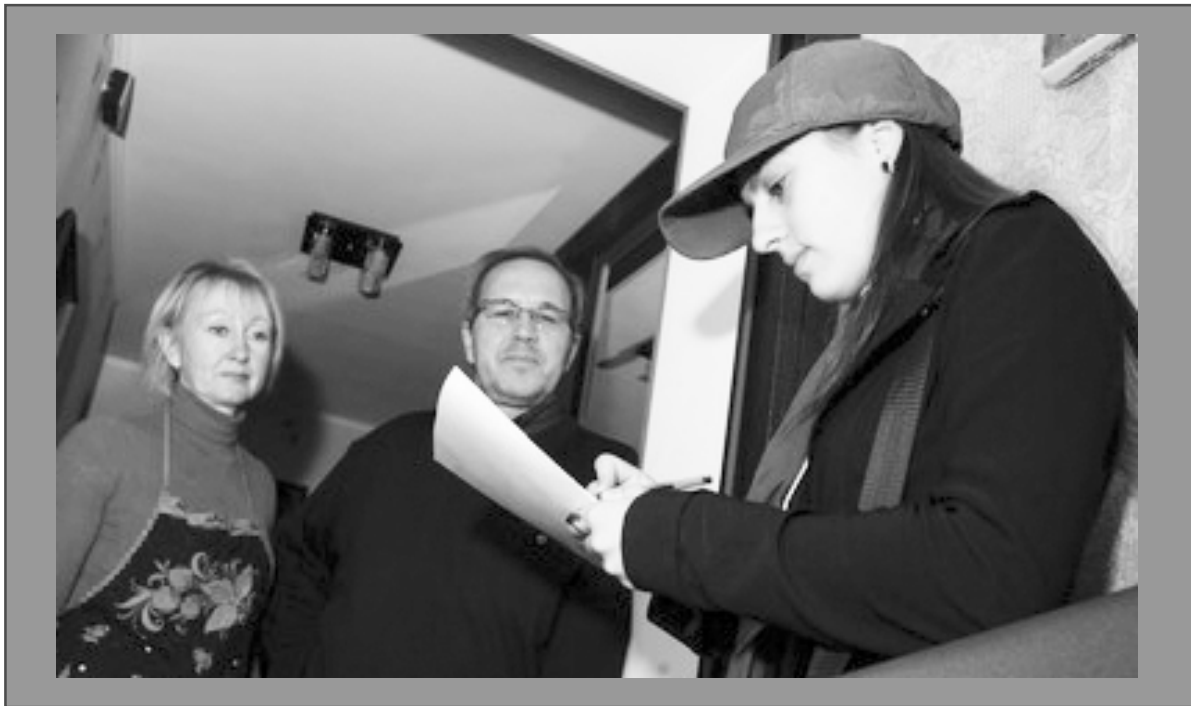
Клэтхыккыжыаклохэр цыфхэм зэрыупчыштхэм, анкетэхэр зэратхыштхэм мэфэ 12ыхышт: нэбгырэ пэпчэ норму илэр нэбгырэ 400 е мафэ ктэс зэупчыштхэр нэбгырэ 30 фэдиз. Ар бэшхо плонзу шытэп, зы подыздым члэсым нахыибэп. Анкетэм итхгьэ упчлэхэр кызыэрыклоу гьэпсыгъэхшэ, джэуап игьэклотыгъэ ахэм ятыжыынэу ищыклагъэп. Бланкым иупчлэхэм джэуапхэр ятыжыгъэнхэм уахтэу ищыклагъэр такыкь 15—20-м нахыибэп. Блэккыгъэ клэтхыккыжыным кызэригъэлъэгъогъагъэмклэ, пстэуми анахэ псынклэу мы лофшлэныр студентхэм зэшлуахы. Псынклэ дэдэу мы лофшлэныр зыгъэа-клэхэрэм мэфи 5-клэ клэтхыккыжыныр аухы ыкли аш ыуж клэтхыккыжыаклохэм документхэр алыхыгъэнхэм мэфи 4 ехыб.

Клэтхыккыжыаклоу уаштэ-
ным пае шэпхэз шхьабуу шы-
тыр Урысые Федерацием
урищыфын зэрэфаер арым.
Арыш, а шапхэр пэрыохыоу
зимылэ ыккы зыныбжэ ильэс 18
хьугъэ пстэуми клэтхыккы-
жыаклоу лоф ашэн алэккышт.
Нэмык! шапхэхэм ащыщы
цыхэз цыфшыгэ кыпфашы-
нын фэш! пшгэдэккыжыныгъэ
пхэлынын ыккы угу шлу ильэу
ушытыныр. Джащ фэдэу клэ-
тхыккыжыаклоу 1 тхьапэм
псынклэу тетхэшэу ыккы по-
черк дахэ ибэу шытын фае.

Нахь ягуапэу клэтхыкы-
жыаклоу аштэщтых студентхэр
ыкли клэллегыаджэхэр, предпри-
ятиехэм ялэжыаклохэу мэфэ
псаум лоф зымышлэхэрэр, со-
лофышлэхэр, пенсионерхэр ыкли
аныхэу ыпкклэ клэтхыкы-
жыным хэлэжыагэхэр. Клэ-
тхыкыжыаклом пэлэу гьээнэ-
фагэм лоф ышлэнэу шытэнэ,
пчыхьэ зыхыуклэ унагыхэр
кыкылуэхэмэ икыушт. Арышт,
клэтхыкыжыаклоу лоф зышлэ
зышлоигьохэр «Адыгестаты-
м» ыкли ащ икыутамэхэу
районхэм ашыпэхэм яклэлэнхэ
алэкышшт. Ащ фэдэ гухэлъ
зылэхэм зыдагыгынхэ фае пас-
портыр, ИНН-р, страховой сви-
детельствэр. 2010-рэ илэсым
шыпэшт Всероссийскы клэтхы-
кыжыныр зэхэшэгьэным пае
пэлэу гьээнэфагэм телы-
тэгьэ кыкылэлыкlorэ лофы-
шлэхэр тищыклэгэх: кьэ-
лыгытэкло участкэхэм яклэ-
тхыкыжыаклохэр, стационар уча-
сткэхэм якьэлытэклохэр, ин-
структорхэр, клэтхыкыжыэкло
участкэхэм япачэхэр. Кьэ-
лыгытэкло участкэхэм ыкли ста-
ционар кьэлыгытэкло участкэ-
хэм ялофышлэхэм чьэпыогьум
и 4-м кышыублагэу и 29-м
нэс, инструкторхэм чьэпыо-
гьум и 4-м кышыублагэу
шэклогьум и 3-м нэс, клэ-
тхыкыжыэкло участкэхэм япа-
щэхэм лоныгьум и 13-м кы-
шыублагэу шэклогьум и 11-м
нэс лоф ашлэшт. Тыкышыгьожэ.

ХЬАЦІЩІГЭ Мухьдин.

СтатистикэмкІэ Федеральнэ кьулыкьоу Адыгэ Республикэм щыІэм иведущэ экономист.

уми анахьэу анаlэ зытырадз-
щтыр лъэпкь проектхэм къа-
гъэлъэгъогъэ klэуххэр ары
Пчъагъэхэм атегъэпсыкlыгъэу
защидгъэгъогъээн тлъэкlышт
дунэе финанс кризисым къы-
тыгъэ къыныгъохэр цlыфхэм
ящlахlэклэ зэрэзэхашлагъэм.
Кlэтхыкlыжыным эпхыгъэ
пчъагъэхэр цlыфхэм ящlыклэ
амал идэгъугъэ зыфэдэм икъэ-
гъэлъэгъуакlэу шытыгъэ ыкlи
аужырэ илъэси 8-м ар зэрэгъэ-
псыгъагъэр зэгъэшlэгъэным
мэхъанэшхо иl.

Цыфыр обществэшхом зэрэшышыр зэхилшэным иамалышоу шыт клэтхыкыжыбыныр. Ащ элэжээхээз, ахэр нахь пытэу зэкьюоцох. Джаш тетэу клэтхыкыжыбыным шлоигтоныгъэ фырялэ зыхьуклэ, ар ятражданскэ зекляуклэу пльытэн пльэклышт. Ары 2010-рэ илзэсым шылэшт Всероссийскэ клэтхыкыжыбыныр «Урысыем зэклары ишыклагэхх» зыфилорэ девизым члэтэу зыкызэхэщэгъэщтыр.

Урысыр кризисым кыях-
шыжыгытэнымклэ ыки кыкыл-
лыкыонт ильэсэхэм тицифхэм
ящылакэ нахышу шыгытэ-
нымклэ клэтхыкыжыным
кытышт кэбархэм яшуагыэ
кызырэклоштым тыхыкэ тель.
Джаж фэдэу клэтхыкыжын
пэпч культуэрмэр тарихым-
рэ япхыгыэ мэхьанэшхо ил.
Сыда плөм ар обеществэм,
Урысыем исурэт фэдэу тэп-
сыгызу кыпклэхыуахшт лэуж-

жыныр 1920-рэ ильэсым, кыкыллыклогъэ кэтхыкы-
жыныр 1926-рэ ильэсым ты-
гэгъазэм шылагъэх. Кыкыл-
лыклогъэ кэтхыкыжыныхэр
1937-рэ ильэсым ищылэ мазэ
ыкйи 1939-рэ ильэсым шыла-
гъэх. Заом ыуж кэтхыкы-
жыныхэр илэгъогогъэ (1959-рэ,
1970-рэ, 1979-рэ ыкйи 1989-рэ
ильэхэм) шылагъэх. Ахэм нэ-
шэнэ гъэнэфагъэхэр ах-
лыгъэх.

Джырэ Урысыем апэрэ
всеобщэ к1этхык1ыжыныр
2002-рэ ильэсым чэпыногъум
и 6-м кышчыублагъу и 16-м
нэсэу шык1уагъ. Аш кы-
зэригъэльэгъуагъэмк1э, цыф
пчъагъу шыпсэурэм ибагъэк1э
(нэбгыри миллиони 145,2-рэ)
Урысыем дунаим ялэнэрэ
ч1ып1эр шыубытыгъ.

Адыгэ автономн хэкур шыгэ зыхьугъэ илъэс 80-м кыкклоцц ащ шыпсэухэрэм япчъагъэ фэдитлу Iэпэ-цыпэкIэ нахьыбэ хьугъэ. Адыгеим исхэр нэбгыр-рэ мин 244-рэ хуштыгъэхэмэ, япчъагъэ мин 445,4-м нэсыгъ. 1989-рэ илъэсым шыIэгъэ клэтхыкIыжыным кыгъэалъэ-гъогагъэм елытыгъэмэ, республикэм шыпсэухэрэр мин 12,8-кIэ е проценти 2,9-кIэ нахьыбэ хьугъэх. 2002-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м ехулIэу Адыгэ Республикэм шыпсэухэрэр нэбгырэ мин 445,4-рэ хуштыгъэх. Ахэм ащыщхуэ кылэхэм ащыпсэухэрэр мин 240,8-рэ, къоджэдэхсхэр мин

жыным елтыгыгэмэ, кызы-
щыхугэ чыпэм, професси-
ональнэ-техническэ еджапэ
кызыраухыгэм яхыллэгэ
упчэхэр хагъэхбагэх, нэмык
упчэхэр кэлуаклу ялэхэр зэб-
лахыгүгэх.

2010-рэ илгэсым шыгэшт
Всероссийскэ клэтхыкыжыны-
мым тироспубликэ шыпсэүх
рэм гурылоклэ тэрэз фырылэу
еклолэнхэм, чанзу хэлгээнхэм
тышцэгугы. Ащ изыфэгэха-
зырын ехыылэггэ Иофшлэнхэр
ыклэм фэкдох. Кьэлэыгтэллэ
участкэхэр агьэнэфэггахэ,
клэтхыкыжыным ехыылэггэ
зэхэщэн Иофыггохэр аухы,
клэтхыкыжыным хагэлэжэ-
цтхэр аштэхэу аублагы. Зэрэ-
хэгэгоу ащ фэдэ Иофшлэ нб-
гырэ мин 650-рэ ишыклэггэшт.

Адгьэ Республикэм Всерос-
сийкэ кIэтхыкIыжыныр шы-
зэхэщэгъэным пае нэбгырэ
1886-рэ тыщыкIэгъэшт. Ахэм
ащышхэу нэбгырэ 1088-м
кIэтхыкIыжыакIоу Iоф ашIэшт.
Сыдзуштэу кIэтхыкIыжыным
ахьшэ кыщыблэжыын плъэ-
кIышта?

Ар кызырыкю дэд — кIэтхыкIыжыакIоу Iоф пшIэшт. Ащ пае мэфэ 22-м телгы-тагызу IофшIэнымкIэ ззэгыны-жыб адэпшIын плэжыкIынт. ЛэжыапкIэу сомэ мини 5,5-рэ кыуатышт. КIэтхыкIыжыы-ныр рагэжыэным ыпэкIэ ащ фэдэ IофышIэхэм тетстхэр ягэ-тыгэнэхэм мэфи 4 ыхыкIыт. КIэтхыкIыжыакIоом моральнэ

ЗэлъашIэрэ псэолъэшI цIэрыIу

Ыныбж илъэс 70-рз зэрэ-хъугъэр непэ хэзгытунэфы-кIырэ псэолъэшI цIэрыIу ХъутIыжъ Аслъанбий ыцIэ дахэкIэ еозыгIэлон IофшIагъэ ищыIэныгъэ гъогу кышщигъэ-лэгъуагъ. Тыхэмыукъорэмэ, анахь щытху лъапIэу ащ кы-лэжыгъэкIэ лыгIэгъэн фаер бэдзэр зэфышщыткIэ щылакIэм тыхэгъэгу зытхэбэм, зипэщэ фирмэу «Адыгпромстроир» зэ-химыгъэтэкъон зэрилэкIыгъэр ары. Планым тегъэпсыкIыгъэу псэолъэшIыныр зэхашэ зэху лъэхъаным къэралыгъо заказ-хэр зэрэхъонгъэхэм джы фэдэ-жып. Ащ елбытыгъэу бэдзэр зэфышщыткIэ щылакIэм кы-ныгъуабэ кыздихыгъ, ахэр яIэпэщэкIэу нэмыкI пэщабэмэ зэрашIыгъэм фэдэу ежыри мылкъум илахышIу иунаеу ыгъэпсын ылъэкIыныгъэкIэ пшIэхэнэп, ау ащ тетэу зе-кIуагъэп, иофшIагъухэм шьп-къэныгъэ афыриIэу джы кыз-нэсыгъэм фирмэм епхыгъэ псэолъэшI организациехэм яIофшIэн ыпэкIэ лъагъэкIуатэ, илъэс, илъэсырэ ныкъорэм шIомыкIэу зычIэсыхэрэ унэ горэ амьгъэу кыхэкIырэп. Къэ-бэртгэ-Бэлъкыар къэралыгъо университетыр кызынухыгъэм кышщыублагъэу илъэс 47-рз хъугъэу псэолъэшI отраслэм ар щэлажэ ыкIи ащ щыщэу илъэс 32-м республикэм пэрытныгъэр щызыIыгъ псэолъэшI органи-зацием пэщэныгъэ дызрехъэ.

Специалист кызыркъом щы-ригъажы, трестэу «Адыгпром-строим», епхыгъэ СМУ-35-м ипэщэ IэнатIэ лъыIэсыгъагъ Аслъанбий народнэ депутат-хэм я Мыекъопэ кьэлэ Совет идепутатэу ыкIи исполкомым итхъаматэ иапэрэ гуадзэу зы-хадзым. ПсэолъэшI-монтажнэ организацием ипэщэ IэнатIэ зэрихэ зэхум, зэрэщыгъэм нахь иныIоу отраслэм иоф-шIагъэ ыналэ тыригъэтын фаеу хъугъагъэ депутат пшъэры-лгыр ыгъэцакIэ зэхум. Сыда Iомэ зылъышIээн фэе отрас-лэхэм псэолъэшIыныр ащы-щыгъ. Хэкум ипэщэхэм ыкIи хэдзакIохэм цыхъэу кыфа-шIыгъэр дэгъоу зэригъэцкIэ-жышщыгъэр кыдалыгъэ-гъагъ кьэлэ исполкомым итхъа-матэ иапэрэ годзэ IэнатIэр зыгъэцакIэрэр илъэситIу нахь мыхъугъэу КПСС-м и Мые-къопэ кьэлэ комитет иятIонэрэ секретарэу зыхадзым. Зыго-рэм кысыфиотэжыныр имы-щыкIагъэу, зигугъу кьэсшIырэ Iофыгъохэм сифошIэнкIэ са-пэблагъэу а илъэсхэм кьалэм сышчылажэщыгъэш, зэкIэри сынэгъу кIэкIыгъ, кьалэм хэбь-ныгъэу ышIышщыгъэхэм дэгъоу сачыгъуаз. Партийнэ

IэнатIэр зэрихэ зэху илъэсхэ-ми ХъутIыжъ Аслъанбий зы-фэгъэзэгъэ, ыналэ зытыригъэ-тын фэе отраслэхэм псэолъэ-шIыныр ахахъэщыгъ. Партий-нэ IэнатIэм Iэпэлэсныгъэ зы-хэлэ специалистхэр бэрэ ща-гъэлажэщыгъэхэп. Джащ фэ-дэу, бэшхо темышIагъэу, Ас-лъанбий трестэу «Адыгпром-строим» ипэщэу 1978-рз илъэсым агъэнэфэгъагъ. Джащ кышщы-ублагъэу непэ кызынэсыгъэм а IэнатIэр зэрехъэ.

Джырэм фэмыдэу, Совет хабзэм илъэхъанэ промышлен-нэ, социальнэ-бытовой мэхъа-нэ зилэ псэуалэхэр, зычIэсырэ унэхэр Мыекъуапэ бэу шагъэ-уцущыгъэх. А лъэхъаным агъэпсыгъэх Мыекъопэ редук-торышI заводыр, заводэу «Точ-радиомашыр», АР-м и Пра-вительство зычIэт унэр, свя-зым и Унэ, кьэлэ бэдзэршIы-пIэр, филармонийер зычIэт унэр, бытовой фэIо-фашIэхэр зы-шагъэцакIэщыгъэхэ унэу урамэу Пролетарскэм тетыр, Лъэпкъ музейр, Лъэпкъ бан-кыр, Мыекъуапэ икъохъэпIэ лъэныкIо щыIэ псэупIэм зэкIэ псэуалэу тетхэр. ЗычIэсырэ унэхэм ямызакъоу, а псэупIэм гурыт еджэпIиш, сабий Iы-гышIых, котельнэу унэхэр кьэ-зыгъэфабэхэрэр, нэмыкIхэр щашыгъэх. А зэпстэур фирмэу «Адыгпромстроим» ипсэо-лъэшIхэм яIэшIагъэх. Арышъ, Аслъанбий занкIэу зыхэлэ-жыагъэхэри, нэмыкI IэнатIэ зэ-рихэзэу зышIуагъэ кызышщы-гъэкIуагъэхэри ахэм ахэтых.

Тигъэзет кыхиутыгъэ ста-тыя горэм игугъу кышщытшIы-гъагъ нахь мышIэми, бэмэ амышIэнкIи мэхъу Адыгеир Урысые Федерацием шхъа-фитныгъэ зилэ исубъектхэм ясатыр хэгъэуцогъэнымкIэ, къэралыгъо лъапсэ егъэгъоты-гъэнымкIэ ХъутIыжъ Аслъан-бий ишIуагъэ кызызригъэ-кIуагъэр. Трестэу «Адыгпром-строим» ипэщэагъ Аслъанбий РСФСР-м и Апшъэрэ Совет идепутатэу зыхадзым. А лъэ-

зэш, ар кыкIэслотыкIыжы-ныр имышщыкIагъэу кысшIо-шIы.

ПсэолъэшIхэр хэгъэкIхэри, иофшIэнкIэ отраслэм пэчыжэ дэдэу щыт цыфхэми ящыIэны-гъэкIэ зэхашIагъ пIон плъэ-кIышт псэолъэшI отраслэр кы-ныгъэхэм зэрахэтыр. Арэу щытми ыкIи ыпэкIэ зэрэщы-тыгъэм фэмыдэжыми, ыпшъэ-кIэ кызырэщытIогъагъэу, фир-мэу «Адыгпромстроир» зэ-хагъэтэкъуагъэп, фэдэу кьа-хыжыгъэр ыкIи банкхэм чIыфэу кьалахырэ агъэлажэ-хэзэ, цыфхэр зычIэсыхэрэ унэ-хэм яшIын ренэу лъагъэкIуатэ. Мы псэолъэшI организацие закъор ары пIоми хъушт кьэ-уцу имыIэу зычIэсырэ унэхэр шыгъэнхэм Мыекъуапэ шы-пылгыр. Ащ ишыхъат аужырэ илъэситфым унэ пчъагъэ зэрашIыгъэр. Тфэу зэтет унитIу урамэу Пионерскэм, 424-м, пшIэу зэтет ыкIи квартирэ 45-рз зыхэт унэ Пионерскэм, 413-м, пшIэу зэтет ыкIи квартирэ 46-рз зыхэт унэ Пионерскэм, 409-м, ащатыгъ. Джащ фэдэу фэтэри 108-рз хъурэ унэ мэкъуогъум урамэу Пионерскэм, 409-м, литерэу 18-р щатыгъ. А Iоф-шIэнхэм ягъусэу урамэу Шко-льнэмрэ Крестьянскэмрэ зы-щызуалэхэрэм фэтэр 72-рз хъурэ унэм ишIын щырагъэ-жыагъ.

— УнэшIыным имызакъоу, фэдэ кытфэзыхышщ нэмыкI заказхэри тэгъэцакIэх, — еIо Аслъанбий. — Поселкэу Туль-скэм дэт унэу ЛыхъокIо ко-митетым иорган зычIэтым, Мыекъопэ кьэлэ прокуратурэм, кьалэу Мыекъуапэ дэт трав-матологическэ поликлиникэм, Адыгэ республикэ психоневро-логическэ диспансерым идэ-хъапIэ, станицэу Джаджэ дэт район судыр зычIэт унэм гъэ-цэкIэжыны-псэолъэшIын Iоф-шIэнхэр ащыдгъэцэкIагъэх. Мыекъопэ районымкIэ посел-

кэхэу Хъаджэхъурэ Победэмрэ зэзыпхыхэрэ гъогу гъэцэкIэ-жыны-зыпкыгъэуцожыны Iоф-шIэнхэр щызэшIотхыгъэх, псы-хъохэу Шхъагуащэрэ Къур-джыперэ янэпкыхэр гъэпы-тэгъэнхэм тыхэлэжыагъ. КIэкIэу кьэпIон хъумэ, псэолъэшIыным епхыгъэ сыд фэдэ заказ кы-кыокIыгъэми, дгъэцэкIэным тыфэхъазыр.

ИофшIагъэкIэ, игуетыны-гъэкIэ, шьыпкъагъэу хэлъымкIэ кылэжыгъэ пстэум нэсэу кьэтэжыгъэхэми тшIэрэп. Арэу щытми, Аслъанбий иIофшIагъэхэм хабзэм уасэ кьафшIыгъ. Ащ кыфагъэ-шъошагъ ордэнэу «Знак Поче-та» зыфиIорэр, кыфаусыгъ «Урысые Федерацием изаслу-женнэ псэолъэшI» зыфиIорэ щытхуцIэр, кыратыгъ та-мыгъэу «Урысыем агъэшIорэ ипсэолъэшI» зыфиIорэр, кьалэу Мыекъуапэ агъэшIорэ ищыфэу агъэнэфагъ.

Зыгу кьэбзэ цыфым, шьып-къагъэрэ зэфагъэрэ хэлъхэу зышщыIэныгъэ зыгъэпсырэм шIум ылъэныкIо зэкIокIэ Iаджи еплъэгъулэн плъэкIышт. Бэшхо мыхъухэрэми, партийнэ ыкIи советскэ IэнатIэхэр зезы-хъагъэхэм диным зыфэзыгъэ-зэжыгъэхэр ахэтых. ХъутIыжъ Аслъанбий ахэм ащыщ. Ащыщ кьодыеп, енэкIы, нэмаз ешIы, КъурIаным исурэхэм мэхъанэу аклоцIылыр кырилотыкIын елъэкIы. КъызэрэтшIошIы-рэмкIэ, шъорышIыгъэ хэ-мылэу, ыгу фэкъабзэу, шлошъ-хуныгъэ пытэ иIэу диныр елэ-жы. Арышъ, имэфэкI зышщы-хыгъэунэфыкIырэ ехъулэу тэри Тхъэм тыфелъэIу псау-ныгъэ пытэ кырытынэу, шлоу ыгу илъ пстэур кыдыгъэхъу-нэу, щыIэкIэ амалышIу ригъэ-гъотынэу.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

ХъутIыжъ Аслъанбий — Лы пшъхъап

«Мамырнигъэр заом текIощт!.. —
Уахътэр унэшIуакIэм кыфэдэжэ, —
ГъэхъэгъагIэхэм тафэкIощт!», —
КIэлэгъу чаныр кызызкIэтаджэ.
Аслъанбий зэу ахэм ащыщ,
Шын-гъэпсыныр исэнэхъатэу;
Уайи осе имыIэу пшыжэ, —

Гухахъор IофшIэным хигъуатэу.
ЛъэшIэгъуныкIом джа зым фэшIыпкъ,
Игъэхъагъэ мэхъу отэры:
Псэ кьапыкIагъ бэмэ аблыпкъ,
Къагъэжы: «Тэры! Тэры! Тэры!...»
Лышхъэхэр зычIэсхэм я Уни,
Республикэм и Лъэпкъ банки.

Филармониеу кIуанIэ тфэхъун, —
Мастерства высокого планки!
ПсэупIэхэр — кьалэм ынан!
Къэлъытэгъуай япчъагъэ!
ХъутIыжъ Аслъанбий — Лы пшъхъап!
Зэрэхэгъэгоу зэлъашIагъэ.

ПЭНЭШЪУ Хъазрэт

БИЗНЕСЫМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Уакъыхагъэщыныр гушлуагъо, ау ащ унэсыныр кьин

Хэти ищылэныгъэ гъогу ежь-ежьырэу дунаим щегъэпсы. Чаныр ушъхагъухэм алъы-мышоу, къулайныгъэу хэлъыр ыгъэфедзэ, мурадэу ышлыгъэм фэкъо. Джащ фэдэ клал непэ тыкъызтегушылэщтыри.

Гъонэжьыкыо Долэтбий къуаджэу Хъатыгъужыкыуае кышчыхъугъ. Ицлыкыугом кышсегъэжыгъэу унэгъо Иофи, мэкъумэщ Иофи ылэ ахэлъэу къэтэджыгъ. Еджаплэр кызе-ухым бэрэ емыгупшысэжыгъу сатыушыным ишыкълэ, амал-хэр кызылэжыгъахъанхэу техникум члэхъыгъагъ. А лъэ-хъаным (икыгъэ лэшлэгъум ия 80-рэ илээсхэм) ар зыгъэ-

зэфэшъхафхэмкълэ ушъгъэ мэклайхэр ары. Тучаным хэтэ-рыкълхэр, пхъэшъхэ-мышъхэ-хэр, лэшлу-лушлэхэр, хъалыгъу зэфэшъхафхэр, шъонхэр, нэ-кульхэр, торгхэр, нэмыкъл шхы-ныгъуаби щашъ. Тыдэкъл ищыкълэбзэ-лъабз. Гулэтыпл. Бы-сымгощэ лэпкълэ-лъапкълэ зэрыс унэ зэлыхыгъэм фэд. Мэклайхэм азыфагу джэхъшотедзэ фыжъ шъабэхэр ателъых. Щаплэмкълэ ар егъэлыгъагоу апэрэм кып-шолшы. Ау тучаным ибысы-мэу Гъонэжьыкыо Долэтбий игулыгъэ нахъ лъыкълотагъэу кычлэкълэ. Плиткэмкълэ ап-кълэгъэ джэхашъом тедзэхэр зыкыфашыгъэхэр кычлэхъэ-

тагъэх. Шхынхэр зыщагъэфэ-бэжыын хъаку, чайныч, ящы-кълэгъэ хъакъу-шыкълухэр члэтых.

Долэтбий Иофшлэхэр пкълэ хэмылэу мафэрэ зэригъашхэ-хэрэр (шэджэгъуашхэ арегъэ-шы) зыгъэшлэгъон икълун цыф гъээтетеджэхэм кызыражыкы-щтыр гъэнэфагъэ. Ежыым кьин зыльгъурэ цыфхэм ар къалэ-жыгъэу, рыразэу ашхырэм ыпкълэ афетэу ело.

Ильэсыбэ хъугъэу зэдэлэ-жэрэ цыфхэр зы унагъо ис-хэм фэдэу зэсагъэх. Ябысым зэрэзехишыкълхэрэм, цыфыгъэ зэрадызэрихэрэм фэшл шъхэ-кълэфэныгъэ фашы.

Вера Мозгот Долэтбий иту-чан Иоф зышылэрэр илээс 20-м ехъугъ. Нэгъушлу, лэпкълэ-лъапкълэ. Игуапэу тучаныр зэрэлэжэрэ шыкълэр кълэуатэ:

— Сэ пенсием сыкълуагъ, ау Иофыр згъэтыллыжыгъэп, Иоф дэпшлэштмэ, Долэтбий фэдэ пашъ гъотыгъуае. Зыми тыщи-гъакълэрэп, арышъ, мыщ дэу Иоф шыпшлэн плэкълыштэп. Сикъарыу елыфэ джыри мыщ сыщылэжыгъэным сыфэхъазыр.

Тамарэ Блохинар — бухгал-тер шъхъалэу, Светлана Бонда-ревар товароведэу тучаным щэлажыгъ. Кызыралорэмкълэ, директорым Иоф зыдашлэрэр илээс 20-м ехъугъ. «Гулэгъу хэлъ, ишэн гъэтыллыгъэ, уигу-шлуагъуи уигукъауи зэхэзы-шыкълын цыф. Иофым инэу фэцагъ, хэшлыкъл куу фырил, ар икълэу ымыгъэпсэу ежыри гупсэфырэп», — ало ахэм.

— Мафэ къэс кыдагъэ-кыгъэкълэ товархэр тучаным

факло сыкълорэп. Бзыльфыгъэу мыщ шылажыгъэхэрэр дахэу кытпэгъокълых, тызфэе това-рыр кытагъэлъэгъу, ыуасэ, зы-хэшлыкыгъэр, зыфэдэр кыт-фалуатэ. Сэри, мыныбжы-кълэжыгъэу мыщ кычлэхъэ зэ-пытхэрэм бэдзэрым тымыкълэу кытпэлблэгъэ тучаным хэтэ-рыкълхэр къащэгъакълэхэу зэрэ-щыгъэфэхэрэм инэу тегъэразэ. Етлани мыхэм укълэгъэпцлэ-штэп, хъарамыгъэ хэлъэу кы-бдзэкълотхтэп. Шъори шъукъа-кълэзэ шъушы, мыр тучан дэгъу.

Мы щаплэм шылажыгъэхэрэм ялофшлэкли, уасэрэ цыхъэрэ кызырафашырэри, язэхэтыкъл кыапэгъунэгъу ыкъл фэшъхъаф тучанхэм Иоф ащызышлэхэрэм ашлэ. Шыпкърэ плоштмэ, къахъуапсэх, тхъагъэпцыгъэ-нэшлэшлыгъэ хэмылэу япашъ кызырафашыгъыгъу агълэлапэлэ.

Мы щаплэм шылажыгъэхэрэм ялофшлэкли, уасэрэ цыхъэрэ кызырафашырэри, язэхэтыкъл кыапэгъунэгъу ыкъл фэшъхъаф тучанхэм Иоф ащызышлэхэрэм ашлэ. Шыпкърэ плоштмэ, къахъуапсэх, тхъагъэпцыгъэ-нэшлэшлыгъэ хэмылэу япашъ кызырафашыгъыгъу агълэлапэлэ.

Тучаным зырагъэушъом-бгъушт

Мафэ къэс «Хэтэрыкълхэр-4»-м нэбгырэ 500 — 600 фэдиз щэ-щафэ. Пчъагъэм хэхъо зэпыт. Долэтбий кызырэтилуагъэм-кълэ, тучаным джыри зырагъэ-ушъомбгъун ягъухэлъ.

Щэфаклохэм язакълэп мы ту-чаным шхыныгъэ зэфэшъхаф-хэр зылэкылгъахъэхэрэр. Къалэм дэт сымэджэхэм, кълэлэ-цыкълу ыгышлэхэм ащышхэм цыфхэм щарагъэшхышт хэтэ-рыкълхэр, нэмыкъл шхыныгъэ-хэр къагъэоллэгъэнхэм пае зэ-хашэрэ тендерхэм теклоны-гъэр Долэт къащыдихызы, ахэр арегъэгъоты.

Тучанишъэ пчъагъэу къалэм шылажыгъэхэрэм дэгъукълэ уакъы-хагъэщыныр псынклэгъоп. МО-у «Кълэу Мыекълуагъэ» зы-филорэм иадминистрацияе по-требительскэ рынкэмкълэ иотдел ипашъэ Любовь Беловам кы-зырэтилуагъэмкълэ, зигугъу къэт-

шлырэ тучаным Иофшлэкли дэгъоу шыгъуазэх ыкъл егъэра-зэх. Ар къалэм анахъ тучан зэ-тегъэпсыхъагъэу, къабзэу ыкъл зилофшлэкли щысэтехыплэу дэтмэ ащыщ.

— Щаплэм Иоф шызышлэ-хэрэр сатыушыным ипрофес-сионалых, — кытилуагъ Л. Бе-ловам. — Джащ фэдэ япаци. Иоф дэгъоу егъэцакълэ, ар зэрэ-лыгъэкълотэщтым пылъ, гуклэ-гъу хэлъ, цыфхэм дэгъоу афы-щыт. Тучаныр тиадминистра-цияе зехищэрэ зэнэкълэжыгъэу къахэлэжыгъэ, шлушлэ Иофхэм апылъ. Ащ ипаци иколлекти-ви ялофшлэкли тэри ренэу дэ-гъукълэ хэтэгъэунэфыкълэ.

Джырэ уахътэм нэбгырэ пэпчэ ибизнес зехищэнэу амал илэ хъугъэ. Ау ащ зэкълэри фаб-лэрэп. Советскэ шылэкълэла-гъэм агукъл ашъхъэкъл джыри бэ кымытлупшырэр. О уило-фэу фэдэ кызыбгъэшыщтыр бгъэпсыныр зэрэкыныр гъэ-нэфагъэ. Долэткъл ар лэшлэ-хыгъэп. Ау сатыушыным опыт инэу шырилэ хъугъэм кы-хэкълыкълэ ар тэрэзэу, шыкълэ хэлъэу зехищэн ылэкълыгъ. «Мылькыо хэлъхъашт закълор арэп Иофыр кълэлыштмэ зэлы-тыгъэр, цыфэу кыбдэлажыгъэ-хэрэм уагурылоу, цыхъэ зэ-фэшлыжыгъэу щытын фае», — ело аш.

Ахэм хахъори гуахъори къа-кълэлыкълот. Иофэу шлу плэ-гъурэм илэжыгъэ луашъхэу удащэшт, цыфхэм ар къа-лэжыгъушт, уасэ кыпфашышт.

Джащ фэдэ гъогу Долэтбий зехищэгъэ бизнесыр зытетыр. Сатыушыным зыхэтэр илээс 30 хъугъэ. Непэ а гъогу зы-уэнкълыгъэшъ, зиушъомбгъузи лъыкълотэнэу фэтэлэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Сурэтхэм арытхэр: **Гъонэ-жыкыо Долэтбий; Т. Бло-хинамрэ С. Бондаревамрэ; щаклоу Вера Мозгот; щэфаклохэр агъэразэх.**

шлэгъонхэри кыхэкълыгъагъэх, сыда плэмэ тучанхэм хъуль-фыгъэу Иоф ащызышлэхэрэр мэклагъэх, бзыльфыгъэм нахъ тегъэпсыхъэгъэ сэнэхъатэу ар бэмэ алъытэщтыгъ.

Октябрьскэ, Шэуджэн рай-онхэм ащызэхэщэгъэ потреби-тельскэ обществэхэм Иоф ащишлагъ, тучаным идиректо-рыгъ. Нэужым, къалэм шып-сэунэу иунагъокълэ кызылэ-жыым, «Горплодовошторгым» илээс заулэрэ луыгъ, 1990-рэ илээсым «Хэтэрыкълхэр-4» зыфилорэ тучаным пашъ фа-шыгъагъ. Джы кызынэсыгъэм Долэтбий а лэнаплэр егъэцакълэ, ау тучаным имэхъани Иоф-шлэкли зэхъокълыныгъэхэр фэ-хъугъэх.

Тапэкълэ хэтэрыкълхэр щашъ-хэу Мыекълуапэ тучан 20 фэдиз дэтыгъ, зэкълэ «Горплодовош-торгым» епхыгъагъэх. Ахэм ащыщэу джы кълэжыгъэр «Хэтэрыкълхэр-4» зыфилорэр ары. Тучаным шылажыгъэхэрэм 2004-рэ илээсым ООО зэхэ-щагъ, икыгъэ илээсым щаплэр зычлэт псэуалэр Долэтбий кышсэфыжыгъ, тучаным ыцлагъэри кыгъэнэжыгъ. Ар икълэрыкълэ шыпкърэу агъэпсы-жыным мылькыушлу хэхъагъ, гулэтыплэу, дахэу зэтырагъэп-сыхъэжыгъ.

Мы тучаным фэдэ къалэм дэмытэу, Иоф шызышлэхэрэри щэфаклохэм афэхъупхъэ дэдэ-хэу, къащэгъэкълэ шхыныгъэ нэмыкъл щамыщэу кытэзы-логъэ цыфхэм ялэлулэ тэри апэрэу ащ тычлэхъанэу хъугъэ ыкъл тыкълэгъожыгъэп. Тлэгъ-гъугъэм тигъэрэзагъ, дгъэшлагъуи икълугъ.

Тучаныр къэлэ урамэу Крас-нооктябрьскэм тет. Зэкълэмэ апэу нэм кыкълдзэрэр товар

рэ цыфхэр (аныхъэу нэжъ-лужхэр) шымыцлэнлэнхэм, ежъ плиткэри нахъ кызыттенэ-ным апаеу ары ащ кызырэ-тилуагъэр.

Тучан пчъэлупэри адрэ зэ-пэлут пчъагъэхэм яехэм къахэ-

щы. Кызылэуыбытырэ шъо-лырыр зэрэщытэу къэгъэгъэ хъэсэ шлагъ. Плэгъурэм гур кыдысшае, нэр егъэгъушлэ.

Зы унагъоу зэдэлажыгъ

Щаплэм испециалистхэми Иофшлэхэми тадэгъушлагъ. Зэрэзегурыложыгъэхэр, лэжъа-плэм зэрэщыгупсэфхэрэр, япа-щэ зэрэфэразэхэр ахэм кыт-фалотагъэх. Цыфхэр соци-альнэу къэухъумагъэх, игъом ялэжъапкълэ къараты, амыгъэ-гужыоу языгъэпсэфыгъэ уахътэ кызыскыи (отпускым) агъаклох.

Щаплэм шхэллэ гупсэф хэт, нэмыкъл фэлэ-фашлэхэр зыща-гъэцэкълэщтыхэри кышчыдалы-

имэклайхэм кызыратетлэхъэ-щтым тыпылъ, — кытилуагъ Светлана. — Анахъэу щэм, лым ахэшлыкыгъэ шхыныгъэ зэфэшъхафхэм талэплэ. Кълэлэхэу Мыекълуапэ, Кропот-кин, нэмыкъл чыплэхэми ащылэ щэ заводхэм кыдагъэкълхэрэм ащыщэу тищыклагъэм, цыф-хэм мафэм ащэфыщтым фэдиз кълэтыгъэх.

Джащ фэдэ хъалыгъури торг-хэри. Ахэм плалэу къафагъэу-цугъэм зылэкълыкълэ, щэфаклохэм арашъэжыгъэхэрэп.

Зыныбжэ хэкълотагъэу туча-ным кычлэхъэгъэ бзыльфы-гъэм, нэкульхэр зыдэлъ витри-нэм тыришлэлэзэ, кытфилот-агъ:

— Мы тучаным нэмыкъл шэ-

Дунаир зэзыгъэзафэрэр шIэныгъ

Цыфы зыцIэу мы чIым кытехьорэ пэпчэ Тхьэр кыфэуапсэ: зыгорэм фэмышIурэ е темыгъэпсы-хьагъэрэ ащ кыгъэшIырэп. Ухэти джа пхэлъ шIагъор кызылупхыныр, шхъэхынэгъэ-гугъуе-мылыныгъэр кызытемыгъакIоу, ор-орэу узыфы-рикъужыгъэ цыIэныгъэм учIыплэ щыбгъэнафэу зыкъэбгъотыныр — джары мурадир ыкIи пшэ-рылыр. ШIонгъор гъэнэфэпагъэу зышIэрэр гухэлъым кIэхъэ. Джащ фэдэ гуетныгъэрэ чаныгъэрэ зыхэлъхэр арых еджэгъэ-гъэсэгъэшхо хъухэрэр, ашхъэ закъо паеу щымытэу лъэгъошIу гъа-шIэм пхырызыщыхэрэр.

Адыгейм, кавказ республикэхэм, Урысыем ямызакъоу, Европэм зэфэдэкIэ зинаучнэ Ioф-шIагъэхэмкIэ, тхылъхэмкIэ щызэлъашIэрэ шIэны-гъэлэжьышхоу Соколова Алла Николай ыпхъум ищIэныгъэ гъогу, игугъэ лъагъо зэрэтеуцагъэр, шIэныгъэм зэрэфэклауагъэр, наукэм зэрэдэлажьэр-рэр, игухэлъ инхэр зэшIохыгъэ зэрэхъухэрэр зэдгъашIэмэ тшIонгъоу тигъэзет къедгъэблэгъагъ, игуапэу гушIылэгъу кытфэхъугъ, игупшысэхэмкIэ кыддэгъошIагъ.

«Тэ, пстэуми, сабыигъом тыкыхьэкIы»

Уипсэуплэ лъэныкъо, уиунэ гу-псэф рэхьат, ны-тыхэр, Iахьылхэр, ныкыльфыгъэхэу о пшыщ хъу-гъэхэр хэмыпхэу сьдэушIэу пшхъэ-кырыклауагъэр кьэпIотэна, кыыо-шIэклэгъэ цыфыбэмэ ядахэ сьдэ-ушIэу пшыгъупшэна!?

Соколовхэм ячIыплэзэ-псэу-плэр Белоруссиер арыми, я 18-рэ лIэшIэгъум ыкIэм, Урысыем па-чыыхьагъур щызезыхьэгъэ Екате-ринэ ыпкэ кыкIуэ, Аллэ ятэм ятэ Казахстан рашыгъагъ. А лъэхъэнэ хьылъэм а чIыгужэ бгынэгъэ мы-лэжьыгъэхэм цыф лъэпкэ зэфэ-шхъафыбэ арагъэкъогагъ, яна-сыпкIэ, Тхьэр къафэжыгалымгъыгъ.

— Казахстан, Карагандийскэ хэ-кум ит кьалэу Сарань сыкышы-хъугъ, тиунагъокIэ ащ тыщыпсэу-щыгъ, — кьелуатэ Аллэ. — Сятэ кьушхъэ мастеруэ щыгъыгъ, шах-тым иучебнэ пункт иIэшхъэте-тыгъ. Сянэ кIэлэплэ сэнэхъатыр илагъ, кIэлэщыкIу Iыгыплэм ипэ-щагъ. Пшэшпэжьыищэу тапIугъ, анахьыжыгъэр лIэжьыгъагъэ. Сянэ хъупхъэу кытпылгъыгъ, ордэхэр кытфиллоштыгъэх, усэ цыкIухэр бэдэдэу сигъэшIагъэу кьасIо зэхъум илъэсип хнахьбэ сыныбжыгъэп. Ау ордэ кьэлоным фэлэзагъэр, мэкъэ лъэш дахэ зила-гъэр сят ары, баянми дэгъоу кьэ-шхо мэкъэмэ зэфэшхьафхэри, жэ-рыло ордэхэри кырыгIаIоштыгъэх.

Мзфэклэхэр, джэгухэр цыфхэм афызэхьышIэщыгъэх, тиунагъо чэ-фыгъор, гупсэфыныгъэр илгыгъэх. Цыфыбэ кыгIтIыхьыщыгъ. Титэ-машхъэ интернациональнэ дэдэу, лъэпкыбэ щызэхэпхьагъэу зэрэ-щыздэпсэушIэщыгъэр кьэсэшIэжы. Ахэр болгар, нэмыщ, джурт, чех, эстонцэ лъэпкыгъэх. Бзэ зтефыгъ-гъэ макъэу мафэ кьэс тхьакIуэм итыгъэм, лъэпкэ культурэ зэхэщы-хьэгъэ хабзэхэм кьахэсхыгъэ шы-Iэмэ, музыкэм сыфэклонимкIэ, ащ епхыгъэ наукэм зыфэгъэгъэнымкIэ яшIуагъэ лъэшэу кьэклауагъ.

Илъэсиблым ситэу сянэ-сятэ-хэм сакыгъоу хьаклэIо нэмыщ унагъом сыздащэгъагъ. Илъэс 20 горэ зыныбжэ япшъагъэ пиани-нэм кIэрыгIысхыи кызырэтфари-гъэIогагъэр сшыгъушIэрэп. Джащ дэжыым сэри ащ фэдэ музыкэ Iэмэ-псымэ силэмэ зэрэсшIонгъор сятэ есIогагъ, сигугъэ кысфэ-кIуатэщыгъ.

СикIэлэщыкIугъо тхъэгъуагъэ: зэлэгъубэ сабыибэу урамым ты-щыпсэушIыгъ. Тигъунэгъу болгар лIы IэпIэсэм тфишIыгъэгъэ пхъэ кьэлэпчэ зэлукIышхоу тишагу хэлъыгъэр непи сынэгъу кIэт. Тэр-тэрэу тегугъоу концерт програм-мэр зэхэдгъэуошIыгъ — зыкьэ-шIыни, пкIэн-лъэни, кIэпсэры-шъуи, ордэи ащ хэмытыгъэ щыIэп. ЗызыдгъэхъазырыхэкIэ, джа ти-

кьэлэпчээшхо сценэм фэдгъадэу зэлутыубгъукIыти, кытэпIыныхэу тызэлъэгугъэ тынэ-тятэхэр, тшы-тшыпхъухэр адыкIэ шыпхэу зыкьэ-т-шыщтыгъ. Ауэ сценэм икултурэ-рэ шIыкIэхэм зафэдгъасэщтыгъ, тэри мэкIэ-макIэу зыкьэдгъоты-щтыгъ.

«Зэчыишхо зыхэлъ кIэлэегъаджэхэр кысфэгумэкIхэу кысэцIацIэщтыгъэх»

ЗэлъашIэрэ усаклоу Римма Ка-заковам игушыIэхэр кыкIиIоты-кыжыгъэ, Алла Соколовам еджэн-гъэсэныгъэм, сэнэхъатым, музыкэ шIэныгъэм зэрэфэклогъэ шIыкIэр кытфилотагъ.

Музыкальнэ еджапIэм ыуж Ка-раганда дэт училищым итеорети-ческэ отделение «дэгъу дэдэкIэ» кыуыгъ. 1974 — 1979-рэ илъэс-хэм Алма-Ата дэт Къэралыгъо консерваториет итеорие-компо-зиторскэ факультет дэгъу дэдэу ше-джагъ, музыковед, кIэлэегъадж, критик ыкIи лектор сэнэхъатхэм-кIэ ухъазырыныгъэ дэгъу иIэу кы-чIэклэгъ.

Консерваториет шеджэ зэхъум пшъашгъэр научнэ конференци-хэм, Всесоюзнэ зэнэкъокIухэм ахэлажьэщтыгъ, истуденческэ IoфшIагъэхэм осэ гъэнэфагъэ кьа-фашIыщтыгъ. Теориетмэр практи-кэмрэ зэготэу зэдэлэжхьэхэр зэрэфэ-ер кыдидилгъытэзэ, музыкэм ехы-лэгъэ рубрикэр республикэ гъэзе-тым, радиомкIэ музыкальнэ про-граммэхэр ащ егъэхъазырых. Казах Республикэм лъэпкэ культурэм икомпонент лъэшэу анаIэ зэрэщы-тырагъэтырэр елэгъу.

— Консерваториет сышедже-щтыгъ, филармонием щыклорэ фе-стивалым хэлэжьэрэ концертхэм яхьылIэгъэ рецензиэхэр ыкIи ахэм-кIэ зэфэхьысыжэ статгъэхэр стхын-хэу пшгъэрыл кызысфашIым, лъэныкьуабэкIэ шIэныгъэхэр згъо-тынхэмкIэ кызыдэлэгъэ сикIэлэ-егъаджэхэм лъэшэу сафэраз, непэ ар гъэзетымкIэ хэти сигуапэу зэхэ-сэгъэхы, — еIо Аллэ, кIэлэегъа-джэу езыгъэджагъэхэм яшIушIагъэ кIыгъэтхъэу.

«Адыгееу хэку дышъэр»

1979-рэ илъэсым щегъэжьагъэу Соколовар Адыгейм щэпсэу, Ioф щешIэ. Мыекъопэ музыкальнэ училищым (джы искусствэхэмкIэ республикэ колледжым) итеоре-тическэ отделение кIэлэегъаджэу илъэс 17 щылэжьагъ.

— Адыгейм ичIыопс дэхэ дэдэ, Мыекъуапэ икьэбзгъэ-зэкIэупкIэ-гъагъэ лъэшэу сыгу ащэфыгъагъ, — игуапэу ыгу кьегъэкIыжы. — А илъэсхэм училищым идиректо-рыгъэр Хьанэхъу Адам, дахэу

кысепгъокIыгъагъ, ыужкIи тилоф-шIэнкIэ тызэгъурилоштыгъ.

Адыгэхэм ямузыкальнэ иску-ствэ еджапIэм зэрэщызэрамыгъа-шIэрэр кызыселом лъэшэу сыгу хэкIыгъагъ, а мафэм кышыубла-гъэу сэ сшхъэкIэ мы лъэныкъом-кIэ шIэгъэн фаехэм сьгупшысэу сьублагъэ. Алэрэ фольклор экспе-дициехэр студентхэри сIыгъоу зэхэщэгъэнхэмкIэ Хьанэхъу Адам кызырэдэлэгъагъэр кьэсэшIэжы, тищыкIэгъэшт Iэмэ-псымэхэри, машинэу тызэрыкIоштыри, коман-дировочнэхэри пылухъанчъэу кы-таригъэтыгъагъэх. Адыгэ лъэп-кыым идунэететыкIэ, идунэепIы-кIэ, ишэн-хабзэхэр, игъэпсыкIэ-шIыкIэхэр тIэклэ-тIэклэуэ кысфэ-нафэщтыгъэх, магнитофоным тет-хэрэ зэфэшхьафхэми бэ шIэны-гъэу кьахэтхьыштыгъэр. Адам нэ-мыкIэу цыф Iуш дэгъубэмэ сызэ-рафэзыгъэми ишIуагъэ кьэклауагъ.

Илъэпкэ шIэныгъэ кIэугъо-егъэным лъэшэу ыгъэгумэкIырэ, культурэ зыхэлъ гъэсагъэу щытыгъ Шыгу Щэбанэ. Ары апэ дэдэ ты-гъоижыгъэ мэкъамэхэр, зэхэтфы-хэрэр нотэхэм арыслъхъанэу, но-тэхэмкIэ стхынхэ зэрэфэер кысэ-зыIогагъэр, кыкIэлъэгъуагъэр.

Егъэджен IoфшIэным готэу я 80 — 90-рэ илъэсхэм Соколовам адыгэ композиторхэм ятворчествэ фэгъэхьыгъэ радиокъэтынхэр егъэ-хъазырых, етхых. Ахэр професси-онализмэр, гупшысэ куур кьахэ-шэу егъэпсых. Нэхэе Аслъан, Бы-сыдж Мурат, Сэмэгу Гошнагъо, КIыкI Хьисэ ятворчествэкIэ кьэ-тынхэр цыфхэм яшIонгъоныгъэкIэ мызэу, мытлоу кыкIаIотыкIыжых. Илъэсхэм кьулайныгъэр ыкIи Ioф-шIэклэ IэпIэсэныгъэр кьадэкIох.

1990 — 1994-рэ илъэсхэм А. Н. Соколовар искусствэхэм ятарихькIэ Урысые институтым иаспирант-кагъэ. 1994-рэ илъэсым Санкт-Пе-тербург «Народная инструмен-тальная культура адыгов» зыфи-лорэ темэмкIэ кандидат диссерта-цииер кышчигъэщыпкыагъ.

МузыковедшIэр, исэнэхъат хэ-шIыкIэу, шыпкыагъэу хэлъыр кыушыхъатынхэм илъэс 16 фэдиз атыригъэкIодагъ. МузыкэмкIэ теориетм имызакъоу, ащ ипэгъокI шIыкIэ-амалхэр зэгъэгъотыгъэнхэр мэхъанэ зилагъэх.

— Музыкэ Iэмэ-псымэ зэфэ-шхъафхэр — баяныр, кларнетыр зэхэфыгъэнхэ, зэгъэшIэгъэнхэ фэ-ягъэх дэгъоу, — кьелуатэ Аллэ, — гуманитар дисциплинэхэр, музей-хэм, архивхэм Ioф ащышIэгъэныр, а зэкIэмкIэ шIэныгъэхэр зэщэлIэ-жыгъэнхэр апэрагъ. Музыкэ ду-наим ишгъэф джащыгъум кып-фызэлIуиышIыгъ.

Аллэ ыгу кьэклэжыи ятэшы-пхъуиплIыр ядэжэ кызыкIокIэ, ежыр цыкIугъэ, янэрэ, ятэрэ зэра-хэтхэу ордэ мэкъэ жъынчыр зэрэ-кIырагъэщыштыгъэр, зэпыгъэща-гъэу, зым кьыIорэ гушIылэхэм ад-рэм кьапидзэзэ, урыс лъэпкэ ордэ-хэр кызыралоштыгъэхэр. Ыужым,

Лондон кIуи, Хьагъэуджым имэ-кьэмэ тетхагъэхэу музыкэ архивым хэлъыгъэхэр кызысэгъэхэм, джа «зэпыдзэгъэ кьэлукIэр» ахэми кьахигъэщыгъ ыкIи ащигъэунэ-фыгъ, ар адыгэ хьаклэщ ордэ кьэ-лукIэр арыгъэ.

Шэныгъэ хьасэр

Илъэс 30-м кьэхъугъ Соколовар шIэныгъэ хьасэм дахэу зыщыла-жьэрэр. 2006-рэ илъэсым кьа-лэу Санкт-Петербург искусствэ-вождениимкIэ доктор диссерта-цииеу «Народная инструмен-тальная культура западных адыгов» (сравнительно-типологические исследования) зы-филорэр кышчигъэщыпкыагъ. АщкIэ тхылъыр кыдэкIыгъ. Соко-ловам адыгэ лъэпкэ ордэхэмкIэ, адыгэхэм ямузыкэ Iэмэ-псымэхэм ятарихькIэ, адыгэ музыкэ культу-рэм лъэпкэ нэшанэр зэрэщыгъэ-федагъэмкIэ, нарт пыинальэхэм-кIэ, адыгэ пшынэм изэхэлъыкIэ-гъэпсыкIэлэ, IэкIыб кьэрал шыIэ адыгэхэм япшынэ макъэкIэ тхыгъэ гъэшIэгъонхэр, IoфшIэгъэшхохэр, тхылъхэр иIэх. Творческэ портрет гъэнэфагъэхэри ахэм ахэтых: «**Лъэ-цэрыкъо Ким**», «**Хьагъэудж Мы-хьамэт ыкIи адыгэ пшынэр**», нэмыкIэхэри. Ахэм шIэныгъэлэ-жыым гъуэнэм нимыгъэсыгъэрэ гупшысэ зэфэхьысыжэ инхэр зы-щымышIыгъэрэ ахэтэп. Гъэзет хэутыгъэхэр 100-м нахьыб, радио-кьэтынхэр 70-м кьехъу.

Ауми емызэщыжыэу, мы-пшгъыжэ шIэныгъэлэжэ, апшгъэрэ еджэплэшхом икIэлэегъадж про-фессорэу Алла Соколовар.

— Наукэм ухъхьагъэу, лъэпсэ гъэнэфагъэ ащ щыпшIыгъэ зы-хукIэ, сэ сишIошIыкIэ, о уиакылы-рэ уигупшысэрэ кьапкыыры-кIэу научнэ еджапIэ зэхэпщэным мэхъанэ иI, — еIо Аллэ, — уиIэ хъугъэ шIэныгъэхэмкIэ ащ кIэ-хъопсыхэрэр зыфэпщэнхэр, пIэ-кIэлэ кьулайныгъэхэр яптынхэр, наукэм кыфэбгъэушIынхэр, хэп-щэнхэр сэнэхъатымкIэ IэпIэсагъэ. Уилэжыгъэ лъызыгъэIотэн, лъэп-кыым шIу фэзышIэн зыльэкIышIт-хэр пльэгъунхэр, гупшысэгъу зы-фэпшIынхэр, научнэ IoфшIаклэм фэпIуныхэр, ягъэсэгъэ-еджагъэ елытыгъэу, гушыIаклэм ыкIи тхакIэм атэгъэлэпсыхьагъэхэу пIу-гъэнхэр сэркIэ пшгъэрыл шхъаI. Езгъэджагъэхэм ащышхэу Андзэ-рэкъо Марзыет (Санкт-Петербург кандидат диссертациер кышчи-гъэщыпкыагъ), Сихъу Аминэт (Москва), Елена Гогинам (Ростов) адыгэ темэхэмкIэ кандидат диссер-тациехэр кьаушыхъатыгъэх.

Шур епхыи

Дунэе музыкальнэ культурэм изы Iахъэу щыт адыгэ лъэпкэ ис-куствэмкIэ инаучнэ IoфшIагъэхэр аригъашIэу, афырилотыкIэу, архив материалхэм адыгэ музыкэмкIэ ащылыжыгъоу Соколовар Европэм ичIыпIабэмэ ащыIагъ: Норвегием, Шотландием, Италием, Португа-лием, Чехием, Австрием, Англием, Германием.

ТапэкIэ Европэм шыпсэурэ цыфхэм «адыгэ-черкес» гушIыIэ-хэм кьарыкIырэу, ар зыцIэ лъэпкэ гъэшIэгъон Кавказым зэрэщы-псэурэм хэшIыкI фырмайлагъэмэ, джы Соколовам IoфшIагъэхэм, итхыгъэхэм яшIуагъэкIэ адыгэм ехьылIэгъэ шIэныгъабэ яIэ хъугъэ. Дунэе культурэм иIахэ инэу Кав-казым имузыкальнэ шIэныгъэ Кем-бридж ыкIи Оксфорд яуниверси-тетхэм ащызэрагъашIэ.

Илъэс 30-м кьэхъугъэу творчествэм хэт Алла Соколовам наукэр ыпэкIэ лыкIотэнымкIэ архив Ioф-

шIэнхэм ямэхъанэ кIыгъэтхьызэ, шIэныгъэ угъонгъэхэр чылэпхъэ-шIухэу зэрэщытхэр, гупшысэгъу-хэр, акьылэгъухэр, уиIoф кызыгу-рыIoу, уасэ фэзышIэу лъызгъэкIо-тэщтхэр уиIэн зэрэфэер кыхе-гъэщы. Лъэпкыым кыуитыгъэр, кыпфилотагъэр, уигъэгъотыгъэ акьылыр ежэ народым акьыл зыхэлъ гушIыIэ лъэпкIэ, тхылъхэм-кIэ фэбгъэклотэжыныр ятIонэрэ пшгъэрылэу шIэныгъэлэжьым елытэ; а зэкIэ тиблэкIыгъэ ехы-лагъэр, тикъэкIошIт мафэ кытфэз-гъэблагъэу, ар гурылогъошIу кьэ-зышIэу зэрэщыгъыр игупшысэ щы-кIегъэтхыи.

ИскусствоведениемкIэ докто-рэу, АКЪУ-м ипрофессорэу, АР-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ Io-фышIэшхоу Алла Соколовар непэ дунэе культурэмкIэ шIэныгъэ лъэ-псэ куухэр зыIэклэIэ еджэгъэ-гъэ-сагъ. Научнэ гупшысэ гъэшIэгъон-хэр кызылотыкIэу, ахэмкIэ зэхэ-фын-зэфэхьысыжэ куухэр зышIэу, научнэ лъэпсэ пытэ зэзыгъэгъо-тыгъэ гъэсагъ. Ары ащ илъэсипшI пчъагъэхэм зыдэпсэу, зыщыщ хъугъэ адыгэ лъэпкыым икултурэ зэхышIыкIын ыкIи уасэ фишIын зыкIилъэкIыгъэр. Адыгэ наукэр, културэр зыIтэхэу, лызгъэкIотэрэ ныбджэгъубэ ыгъотыгъ. Ахэр зэ-лэашIэрэ шIэныгъэлэжьхэу Хьот-къо Самир, Тхьагъэпсэу Галин, ГьукIэ Замудин, адыгэ музыкэм тамэ езытыхэу Нэгъой Юр, Табы-хъу Мухьамэд, нахэ кIэлаклэхэу Нэгъой Заур, КIыкI Хьазрэт, ахэм анэмыкIэхэри.

Адыгейм апэдэдэ кызэкIоим хьаклэшэу «Адыгейм» тIэклэ зри-сыгъагъэр, радиомкIэ ордэу «**У адыгов обычай такой**» зыфилорэр кыIоу зэрэзэхэхэу ыгу зэрэри-кыгъагъэр щыгъушIэрэп.

Адыгэ лъэпкыым игушхъэлэ-жыгъэ бай ежымыи зыкышы-зэлIуиышIтмэ ашыгъум сыдым фишIэныгъа?! Ау джы теубыта-гъэ хэлэу кьаIон ыльэкIышIтыр адыгэхэм кьахэкIыгъэу щымытми, адыгэхэм ащыщ хуон зэрилъэкIы-гъэр, шIуIкIэ зэрафэхъуапсэрэр, хьа-лэлэу зэрафэлажьэрэр, ащ фэдэ IoфшIаклэм ыпкэ кыкIэу, ежымыи цыфыгъэр, лъытэныгъэр кызырэ-рапэсэр арых.

А. Н. Соколовар илъэсым зэ, тIо IэкIыб кьэрал зэфэшхьафхэм арагъэблагъэ, ахэм яеджэпIэшхо-хэм Кавказым имузыкальнэ иску-ствэкIэ лекциехэм кьащеджэ, кьэ-Iотэн-зэдэгъушIылэгъу гъэшIэгъонхэр ащызэхэхэх. Ежэ ишыкIэгъэ шIэ-ныгъэ лъэныкъомкIэ Ioф ышIэнэуи уахътэ кыхегъэкIы, мэлъыхъо, кьегъоты адыгэ музыкэмкIэ мате-риалхэу архивхэм кьахъангъэхэр, адыгэ лъэпкэ ордэу ахэмкIэ зэ-хэфы, зэрегъашIэ. Дунэе культурэм икуупIэ ухэтэу Ioф пшIэным бзэ зэфэшхьафхэр пшIэнхэр кьыде-лытэ.

1997-рэ илъэсым Соколовар, Хьоткъор, Тхьагъэпсэу зкIыгу-хэу Венгрием здыщыIагъэх, гуп-чэ Европейскэ университетым бзэхэм язэгъэшIэнкIэ курсхэр кы-щаухыгъ. ЫгукIэ икIэсэ шIэныгъэ гъогум джаушIтэу рэкIо Алла Со-коловар.

Имэфэклэ ехъулIэу зы научнэ IoфшIагъэ джыри ыгъэхъазырыгъ. Ар учебникэу «Творчество компо-зиторов Адыгеи» зыфилорэр ары, шIэхэу кыдэкIышIт, адыгэ лъэп-кыым имузыкальнэ щыIаклэ кьэ-зылуатэу гъэпсыгъэ.

«**Дунаир зыгъэныфэрэр тыгъэ, шIэныгъэр зэзыгъафэрэр шIэ-ныгъэ**». Мы гушIылэхэм ахэлъ гу-пшысэм ищысэ заф шIэныгъэ-лэжьэу Алла Соколовам идунэе-тетыкIэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Гъэсэныгъэм ильэсыбэрэ фэлэжъагъ

Тикъуаджэу Джэджэхаблэ имызакъоу, Теуцожь районми дэгъоу шызэлъашлэ Хьутыжъ Арамбий. Ар Джэджэхаблэ 1930-рэ ильэсым мэкъуогум и 16-м кышыхугъ. Ятэ лъытэныгъэ ин зыфашлэу къуаджэм дэсыгъэхэм ащыщыгъ. Къоджэ партиячкэм ильэсыбэрэ секретарыгъ. 1930-рэ ильэсым къалэу Геленджик дэтыгъэ партийнэ еджаплэр кыуухыгъагъ. Джы кызнэсыгъэм Арамбий шыгъупшэжырэп лъакъо клэтуу глобус ин ятэ кыфифищэфилэу зэригъэгъушлогъагъэр. Арамбий ятэ ежырэ чыезэ пчэдыжкым жъэу йофышлэ клэщтыгъ, чэщ хьугъэу яунэ кыхьажыщтыгъ. Щэджэгъо шхэгъум кызыклогъагъэ икълалэ бэрэ есэмэркъэу щтыгъ, цыфышлэу хьуным фэшлэ зэрыгъэозэн фаехэр рилощтыгъэх.

1935-рэ ильэсым шышхьэлум и 17-м тракторым пышлэгъэ йонэкълэ машинэр бгым ращэхэ кытлыади, Арамбий ятэ ыкълыгъагъ. Хьадэр Хьакъуй кызырафипчэжыгъагъэр, духовой оркестрэр хэтэу зэрагъэтлылэжыгъагъэр къоджэдэхэм бэрэ къалотэжыщтыгъ. Джащ фэдэу ышыхьухэм гыбзэу фаусыгъагъэр бэмэ зэлъашлэщтыгъ.

Арамбий фэшхьафэу нахьыжъэу Ерстэм цэу зыфаусыгъэр 1928-рэ ильэсым унагъом кыхьухьагъ. Анахьыжъэу 1935-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 21-м кыхьугъэр ныбэм илыгъэ ятэ зэкълэдым. Кълалэхэм тым илэшлугъэ зэхашлэнэу хьугъэп.

Джарэуцтэу янэ кълэищыр ыплунхэ фаеу кылыгъэхнагъэх. Ахэм дэгъоу къашлэ-

жы цыкълухэу ящыкълэгъэшт мэкъур ильэс къэс зэрагъэхьазырыщтыгъэр, псыуцэу унашхьэм тыралъхьащтыр кызызэраупклэщтыгъэр. А пстэумкълэ йэпылэгъоу ялагъэр ятэжэ арыгъэ.

1938-рэ ильэсым Арамбий апэрэ классым кълуагъэ. Япллэнэрэ классыр 1942-рэ ильэсым кыуухыгъ. Фашистыдэхэр тыхэу кызызэхьэхэм зиеджэгъу зэпыугъэхэм Арамбий кыахьагъ. 1943-рэ ильэсым ятфэнэрэ классым исэу иеджэн лъыгъэ-клэагъ. Ежыым кызызэриложырэмкълэ, Тыгъужьхэм яшэщ шеджэхэзэ я 6-рэ классыр кыуухыгъ. 1956-рэ ильэсым я 7-рэ классыр кызызеухым, къуаджэу Пэнэжыкыуае гурыт еджаплэу дэтыгъэм пчэдыжэрэ клэзэ, километри 10 зыпчмэ, пчыхьэрэ кызызэпичыжэзэ я 9-рэ классыр кыуухыгъ шеджагъ.

Гурыт еджаплэм шеджэгъэ кълалэм дэгъоу кыгурылощтыгъ зэишчыр зыплурэ янэ кынэу телгыр зыфэдэр. Ишлэныгъэ хигъахьэ шлоигъоти, мзихэ зышеджэнхэ фэе курсхэу рабочхэр зыщагъэхьазырхэр кыуухыгъ. Ащ ыуж кълалэхэу кыдеджагъэхэм ахэтэу къалэу Новороссийскэ йоф шашлэнэу ашагъэх. Заом ильэхьан псэолэ зэфэшхьафэу кълалэм шызэхьагъэтэкъуагъэхэр зыпкъ игъэуцожыгъэнхэм дэлажэхэрэм кълалэхэр ахагъэхьагъэх.

— Венгрием шыщ гъэрхэу нэбгыритлэу сигъусэу шпукатурщикэу йоф сшлагъэ, — бэрэ кылотэжыщтыгъ Арамбий. — Бэрэ кыхьажыгъэу кыушхьэм

тызыхахьэклэ, хьадэу хэлъхэр шъуашэу ашыгъымкълэ, тэмэтелэу ателъхэмкълэ зышыхьэр зэхэтфхэу. А лъэхьаным Цэмэз (Новороссийск) хьапсэдэсэу ыкълэ гъэрэу шалыгъыгъэр бэдэ.

Арамбий кызызэриложыщтыгъэмкълэ, кълалэхэр баракхэм ачлэсыгъэх, дэгъоу агъашхэщтыгъэх, хьалыгъу карточкэхэри кьаратыщтыгъэх. Бжыхьэ хьугъэу кълалэм ядэжэ кыгъэзэжы, къуаджэм дэтыгъэ колхозым хьахьагъ. Бэ ащ йофшлэн зэфэшхьафэу Арамбий фэдэ кълалэхэм шызэшлэуахыщтыгъэр: мэкъу хьушцт ушыр аупклэщтыгъ, лэжыгъэ хьасэхэр апклэщтыгъэх, коцыр шэмэджклэ раупклэги, комбайнэм кырагъэлэжыщтыгъ. Кыхьажыгъэ Псыфабэм пэгъунэгъу мэзым ащэхэмэ, колхозым псэолэпхьэу ищыкълэгъэр кышцагъэхьазырэу. Чыгыжэагъэ клэ аджэщтыгъэхэу чыплэм пыржыкы куандэхэр шытыриупкълыхэзэ сотых

15 чыгу шигъэхьазыри, натрыфрэ кьэбрэ мымакълэу кышцыгъэкълыгъ. Джащ фэдэу пхьэм хашыкълэу шломыкълэу курэжыем изэу къалэу Краснодар ышцэу макълэп уахьтэ кызызэрекълугъэр.

Тикъуаджэ кышцызэуахыгъэ гурыт еджаплэр кызызеухым, 1953-рэ ильэсым, Адыгэ кьэралыгъо клэлэгъэджэ институтым физикэмрэ хьысапым-рэкълэ ифакультет члахьы, Арамбий ащ ильэситфэ шеджагъ. Ар кызызеухым къуаджэм кыгъэзэжы, ильэсплэу шыригъэ-джагъэхэу Аскэлае йоф шашлэнэу агъагъо, ащ 1963-рэ ильэсым нэс шырегъаджэх. Ащ ыуж икълэджэ гулэс кыгъэзэжы, пенсией оклофэ гурыт еджаплэм шылэжыагъ. 1961-рэ ильэсым коммунистхэм япартие хьахьагъ, еджаплэу йоф зышцышлэрэм ипартийнэ организацие секретарэу ильэсыбэрэ илагъ.

1989-рэ ильэсым къуаджэм Адыгэ хасэу шызэхьагъэм Арамбий пащэ фашыгъ. Бэ а йэнатлэр ыгъэцаклэзэ йофхьэбзэ зэфэшхьафэу зэшлэуихыгъэр. Ащ ыуж Дин хасэми ипэшагъ. Джы тызхэт уахьтэм заомрэ йофшлэнымрэ яветеранхэм ясоветэу зэхашагъэм итхьамат.

Арамбий бэрэ зигугъу кышлэхьэрэм ащыщ еджаплэм шэлэжыфэ ар кызыуухыгъэхэм кьарыкълуагъэр. Ащ ригъэджагъэхэм ащыщхэу зыцлэ кырилохэрэр: Джармэкъо Зой, Пэнэшъу Азмэт, Хьокълэ Нэфсэт, Апсэлэмэ Саньет, Блэгъожь Сар. Мыхэр зэкълэ Арамбий игъогу рэкълэ, клэлэгъэджэ хьугъэх. Джащ фэдэу ащ ригъэ-джагъэхэм ащыщых Социалистическэ йофшлэклэм и Лыхьужьэу Янэкъо Исхьакъ икълэ-лиш, Гусэрыкълэу Хьисэм икълалэхэр, нэмыкълэбэхэри. Ахэми

шылэныгъэм яфэшшошэ чыплэхэр шаубытыгъэхэу, ящытхьу арагъалоу мэлэжэх.

Арамбий иунагъо пшэ-шпищ кыхьухьагъ. Анахьыжъэу Нэфсэт санитарнэ врач сэнэхьатыр зэригъэгъотыгъ, унагъо ихьагъэу пшэшъэжыкы дэхэцылкълэу еплэ. Заремэ аптекахэм бэрэ ащылэжыагъ. Ащ заочнэу пединститутыр кыуухыгъ. Зы пшэ-шээрэ зы кълалэрэ илэх. Саидэ технологическэ институтым шеджи, гъомылэпхьэ зэфэшхьафхэр зэрыбгъэхьазырышцхэм зыфигъэсагъ.

— Сынасыпышлэу сэ, — ело Арамбий. — Сипшэ-шъэхэм сагъэразэ, ахэм кьапыхьауагъэхэр арых гушлогъо мыуухыжъэу силэхэр.

Хьутыжъ Арамбий ыныбжэ ильэс 80 зэрэхьугъэм фэшлэ къоджэдэхэр зэкълэ фэгъушлэх. Тапэкълэ кыныгъо уахьтэ кьемыкълэу ильэсыбэрэ кыгъэхэтынэу тыфэлъало.

ЗЭРАМЫКУ Казбек.
Йофшлэным ветеран.

Хьутыжъ Арамбий
ильэсыбэ хьугъэу тилэпкъ
гъэзэтэу «Адыгэ макъэм»
ныбджэгъушлоу ил, кы-
тхыхэрэри ащ кышыхе-
утих. Ильэсыбэ хьугъэу
ныбджэгъуу благагъэу тилэ
Арамбий нахьыл кы-
шымыкълэу, ыльэ зэрихьэу,
псауныгъэм ымыгъэгъу-
мэкълэу гъабэ знычынэу,
ибынхэм ренэу агъэгъу-
шлонэу, насып шылакълэ
илэнэу тыфэлъало.

ЛЛЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэрэтбый,
НЭХЭЕ Рэмэзан,
НЭПШЭКЪУЙ Заур.

Министрэр районым шылагъ

Тэхьутэмыкълэе районыр республикэм игупчэ пэлудыгъэу шытми, депутатхэр, министрэхэр, Президентэу Тхьакълушынэ Аслъан аналэ лъэшэу кытырагъэтэу мыщ бэрэ кьэкълэх. Районым ицлэф псэуплэхэм адэхьэх, цыфхэм алоклэх, ящылэклэ-псэукълэ зэрагъашлэ, ящыкълэгъэмкълэ йэпылэгъу афэхьух. Ахэм афэдэ зэлукълэхэм лъэшэу шлуагъэ къахьы.

Прикубанскэ пынджлэжэ совхозыщтыгъэм (ар Тэхьутэмыкълэе къоджэ псэуплэм ичылгъухэм ащыщ) Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкълэ иминистрэу Юрий Петровыр бэмышлэу зыщлэм анахьэу ыналэ зыгыридзагъэр пынджлэжыным йофхэм языхтэ ары. Министрэр нэмыкълэ хьызмэтшылэпхэм ащылагъэу, чыгулэжыкы алукагъэу, адэгъушылагъэу шытыгъ.

Министрэм игъусагъэх Тэхьутэмыкълэе район администрацием илэшхьэтет илэнатлэ зыгъэцкълэгорэ Хьапэкълэ Байзэт, район администрацием мэкъу-мэщымкълэ иотдел ипашэу Кальянов Николай, районым ипсэуплэхэм япашэхэм ыкълэ яллыкълэхэм ащышхэр.

Н. Кальяновым мы чыплэхэр дэгъоу ешлэх, ильэс пчъагъэрэ Прикубанскэ пынджлэжэ совхозыщтыгъэм идиректорыгъ, мы чыгухэм языхтэ, пынджыр алэжыкы зэхьым йофшлэнхэу агъэцаклэщтыгъэхэр, пындж бэгъуагъэ кызызэхьыжыщтыгъэр министрэм кыфилотагъэх. Мы чыплэхэм пынджыр мы уахьтэм къащызыгъэкълэрэр Адыгэ научнэ-техническэ гупчэр ары, ащ иллыкълэхэри зэлукълэгъум хэлэжыагъэх. Блэкълэгъэ ильэсхэм пындж бэгъуагъэ АНТЦ-м илофышлэхэм къахьыжыгъ, мыгъи гухэлэ дэгъухэр зыдагыгъэхэу яшпыпкъэу мэлэжэх. Пындж гектар 600-м ехьу къагъэкълэ, хьасэхэр дахэу кыхьэкълыгъэх. Йофшлэнхэр зэрэзэхэ-щагъэхэр, пындж лъэпкъыкълэхэм яуплэкълунклэ йофхьабзэу зэрахьэхэрэр министрэм кыфалотагъэх АНТЦ-м иллыкълэхэм.

Ылэгъугъэхэм зэрагъэрэзагъэр министрэм кылуагъ. Пынджлэжыныр республикэм зыпкъ шигъэуцожыгъэным фэгъэхьыгъэ йофхьабзэхэу зэрахьэхэрэм пынджлэжыкы ащыгъэгъозагъ.

ХЪУШЦТ Шэбан.

Конференциие ялагъ

Тилэхьанэ имедицинэ гупчэ — я 21-рэ ллэшлэгъум иклиникэ медицинэм ыльэныкълэу йэзэн йофхэр нахьышлоу зэхэщэгъэнхэм фэгъэхьыгъэу йофыгъуагъэ шызэшлэуахы. Клиникэр Афыпсыпэ дэт, Шьэумэн Хьазэрэт ыцлэ ехьы. Жэнэ зэшыхэм — Аскэррэ Адамрэ яшлуагъэкълэ, клиникэм научнэ-практическэ конференциехэр зэкълэлыкълэхэу шызэхашэх. Медицинэм фэгъэхьыгъэ цыф зэхэхьэхэм докладхэр къащашых. Джащ тетэу врачхэмрэ лэжыкълэхэмрэ зэлэклэх, гушылэгъу зэфэхьух, медицинэм кълэу кыхьэхьауагъэхэр цыфхэм зэрагъашлэ, зыгъэгъумэкълыхэрэмкълэ джэуапхэр агъоты.

Йофхьабзэу клиникэм кышцекълэ-кълыхэрэм ахэлажэх йэплэсэныгъэшхо зыхэлэ врачхэу тыхэгъэгу ыкълэ йэклэб хэгъэгъухэм ащызэлъашлэхэрэр. Ахэм ащышхэр Москва, Ленинград, Ростов ыкълэ нэмыкълэ къалэхэм кьарэкълых. Докладхэр гъэшлэгъонхэу, гум кынэжыкы-хэу, нэрылэгъу йэпылэгъухэмкълэ ушгъэгъэхэу агъэпсых, чыплэ зэфэшхьафхэм щатырахыгъэ сюжетхэр кьагъэлъагъох.

Бэмышлэу я 21-рэ ллэшлэгъум ик-

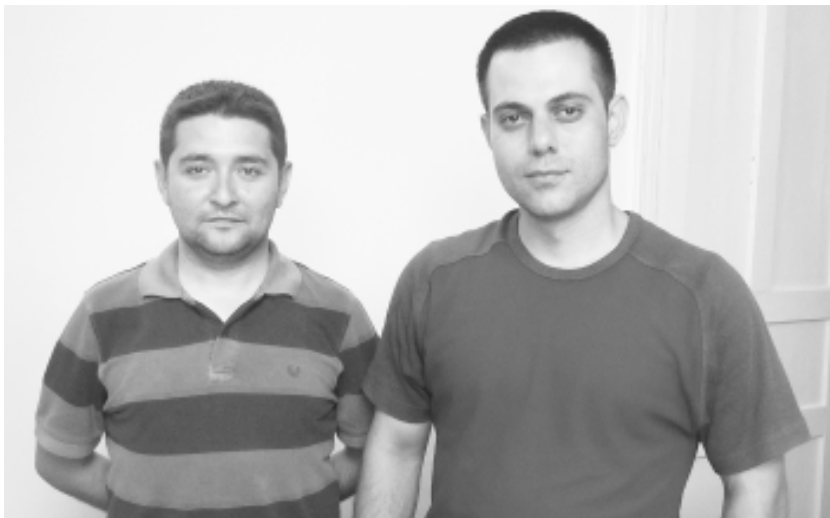
линикэ ипашэхэм яшлуагъэкълэ чыплэ научнэ-практическэ конференции зэхэщэгъагъ. Ащ темэу илагъэр «Антология и сосудистая хирургия: современные возможности и перспективы». Мызэгъогу конференциер Тэхьутэмыкълэе районым рахыгъагъ, ар зышцылауагъэр Мыекълэпэ районым шыщ кьутырэу Красный мост зыцлэм дэт санаторий-профилакториэу «Лэгъо-Накъ» ары.

Адыгэ Республикэм инароднэ врачэу Жэнэ Аскэр кызызэрилоагъэмкълэ, нэбгырэ 50 фэдиз конференцием хэлэжыагъ, врач зырызхэми, купэу зэхэтхэми нэбгырэ 16-мэ ядокладхэм кьекълэ-лагъэхэр ядэлугъэх. Докладхэм къащалэтыгъэ йофыгъохэм ядэлугъэхэр шъхьадж зэрэшлошлэу шъхьыжыгъэу кьатэгъушылагъэх. Игъэкълэтыгъэу докладхэр кьэзышлыгъэмэ ащыщых: А. Жанэр (я 21-рэ ллэшлэгъум иклиник), В. Богачевыр (Москва), Д. Аристовыр (Краснодар), И. Котельничкэр (Ростов), Р. Виноградовыр (Краснодар), Г. Васильевыр (Мыекълэуапэ).

(Тикорр.).

Къээзыгъээзэжъыщтым шыкІэ къегъоты

Иорданием икъэлэ шъхьаІэу Амман щыпсэурэ Пщыдатэкъо Наурызэ Адыгэ Республикэм тыщыІукагъ. Туризмэм ар ицэлажъэ. Адыгабзэр, арапыбзэр, урысыбзэр, инджылызыбзэр зэригъэшлагъэх. Хэкум къээзыгъээзэжъы шылоуиго ныбжыкІэм ащыц. ГуыцІэгъу тызыфэхъум илэпшъэ сыхъат бацэрэ еплъэу къытищыхъу.

— Мэфэкум Амман згъээзэжъынэу щыт, — еІо Пщыдатэкъо Наурызэ. — Хэкум сыкъызэкІом макІап слъэгъугъэр, синьбджэгъухэми саІукагъ. ГъэшІэгъонба, Адыгеим сыщыІэ зыхъукІэ уахътэр нахъ псын-кІэу клорэм фэд.

— **Адыгэ Республикэм зэ къэбгъээзэжъы, илгъэси 5 фэдизэ уэрэщыпсэугъэр сшІэ. Иорданием узэкІоужьым зэгъэпшэнхэр пшІыхъу уахътэ къыокІугъэба?**

— Адыгабзэр, лъэпкъым итарихъ, культурэр зэбгъэшІэнхъу уфаемэ, АР-м амалэу щыбгъотыщтыр нахъыб. Илгъэси 5 Адыгеим сызщэпсэум сишІэныгъэ хэзгъэхъуагъ. Иорданиер къэсыубырэп, ау уичІыгу зыдэщыІэр пшІэ зыхъукІэ уфзэщы, рэхъатныгъэ щыбгъоты пшІоигъоу къызэрэбгъээзэжъыщтым уегушшысэ.

— **Туризмэм уцэлажъэ. Плъэгъурэр, зэхэпхырэр макІап.**

— Унэе ІофшІапІ сызыщылажъэрэр. Инджылызыбзэр умышІэу уаштэщтп. Туризмэм сыпылгъэ Интернетым нахъышІоу зыщызгъэгъозагъ. Гъээтэу «Адыгэ макъэм» исайт къызэрэзгъотыгъэм сигъэгъушъуагъ.

— **«Адыгэ макъэм» Иорданием уцэджа?**

— «Адыгэ макъэр» лъэпкъым ымакъэу сэлъытэ. Дунаим тет адыгэмэ гъээтэу алъыІэсэу шІыгъэн фае.

— **Адыгабзэр зымышІэрэр ебгъэджэным пае сыда апэу гъэцкІэгъэн фаеу плъытэрэр?**

— Зыщыщ лъэпкъым ыбзэ зымышІэрэм лъэпкъ имыІэу зылытэрэмэ сашыщ. ІэкІыб хэгъэгъу ис адыгэм ыбзэ зэригъэшІэным пае тхытхэм алъэрэхъу,

бзэм фэгъэхъыгъэ сайтым ерэдж. Инджылызыбзэр зэригъэшІэн елэкІмэ, сыда иадыгабзэ пыдзы зыкІишІыщтыр?

— **Дунэе сайтхэмкІэ адыгабзэр зэбгъэшІэн плъэкІыщтэу зылытэрэмэ адеогъаишъа?**

— Интернетым иамалхэм къахэхъо. Ар къыдэплъытагъэми, нахъышІоу узыгъэгъозэщт сайтхэр умышІэхэ зыхъукІэ, узыфегъэгъэ Іофыр лъыгъэкІотэгъошІоп.

— **ШІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу Хъанэхъу Руслан гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтым сайт гъэшІэгъон щегъэфедэ. Адыгабзэм, адыгэ орэдхэм язэгъэшІэн, нэмыкІхэм ар афэгъэхъыгъ.**

— Ащ сэ сыщыгъуазэп. Джары хэкум исхэмрэ ІэкІыб хэгъэгъумэ ащыпсэухэрэмрэ язэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэ зыкІыфаер. План гъэнафагъэ тІлэп адыгабзэм изэгъэшІэнкІэ. Къэбарэу къытІыІэсырэр макІэ.

«Адыгэ макъэм» Иорданием щеджэх

— **«Адыгэ макъэм» къыхиутырэ тхыгъэхэм шъузэрэджэрэр дэгъу. Анахъэу цІыфмэ ашІогъэшІэгъоныр къыталоба.**

— Къэбар гъэшІэгъонхэр, кІэ-кІэу тхыгъэхэр сайтым къыщыхагъэщых. Лъэпкъым итарихъ, искусствэм, спортым афэгъэхъыгъэхэм апэу аджэх.

— **Адыгабзэм зиушъомбгъушъа, Иорданием, нэмыкІ хэгъэгъухэм нахъышІоу ащызэрагъаишІэу аублэщта?**

Пщыдатэкъо Наурызрэ Зухъэ Тамбийрэ зэплъыжыгъэх, зи къамыІоу нэплъэгъу чыІэ зэфашыгъ.

— Тиунагъо адыгабзэкІэ тыщэгъушІэ, — еІо Наурызэ. — Сятэу Аслъан лъэпкъ шэн-хабзэхэр егъэлъапІэх. Ау гумэкІэу тІлэр къэсымыІон слъэкІыщтп. Илгъэси 20 зытешІэкІэ адыгабзэкІэ гуыцІэу Иорданием нэбгырабэ исыщтми сшІэрэп.

— **Іофхэр арэу гукІодыгъоха?**

— Нурбий, упчІэу къысептыгъэм сэри бэшІагъэу сегушысэ. НахъыпэкІэ адыгэ къуаджэхэр тІагъэх. Джы ахэр къалэхэм ащыщ хъугъэх, тымылъэпкъэгъоу ащыпсэурэр бэ. Сириер, Израиль, Палестинэр, Саудовскэ Аравиир тигъунэгъух, яфэмэбжыымэ къыттехъэ...

— **Адыгэ Хасэ шъуиІ, ащ ныбжыкІэхэр макІохэба?**

— Адыгэ Хасэм адыгабзэм фэгъэхъыгъэ тхытхэр чІэлъых, нэмыкІ лъэпкъ литературэ щыбгъотын плъэкІыщт, ау ныбжыкІэхэр адыгабзэм кІэрычыгъэхэу къысщэхъу. Адыгабзэр еджапІэм щакІунэуи амалхэр шыІэх.

— **Къызгуріорэп уигушысэхэр. ЕджапІэхэр шъуиІэхэу къэолэмэ, нэрыохъу къышъуфэхъурэр сыда?**

— Фаер адыгабзэкІэ рагъаджэ. Ар тэрэзэп. Адыгабзэр зэкІэ адыгэмэ зэрагъэшІэн фаеу унэшъо хэхыгъэ арэшт. Адыгэу укъэхъугъэмэ сыда уиадыгабзэ щыбгъэзынышъ, нэмыкІыбзэхэр зыкІызэбгъэшІэщтхэр? Уиады-

габзэ умыгъэлъапІэрэмэ уяни бгъэлъапІэрэп — сэ джары сызэрегупшысэрэр.

— **Иорданием адыгэу нэбгырэ мини 100 фэдиз щыпсэу тхытхэм арытхагъ. Ар ба?**

— МакІап. Амман хъакІэщ дахэхэр дэтых. Адыгеим, нэмыкІ къош республикэхэм къарыкІыгъэхэм ташалукІэу бэрэ къыхэкІы, тызэфэзыщэрэр тиадьгабз, тигупшыс.

— **Наурыз, шъуиунагъо къытегуыцІэба.**

— ШыпхъуитІу сиІ. Нанси ыкІи Нурхъан — тІури еджэ. СшынахыкІэу Нарті шІэхэу сэнэхъат зэригъэгъотыщт. Сэ апэу Адыгэ Республикэм сыкъэкІоужынышъ, еІанэ тІахылыхэм тягупшысэщт.

— **Гъогу узыщытехъажьыным лъэшэу угумэкІэу къысщэхъу.**

— «Адыгэ макъэм» иконцертэу филармонием щыкІуагъэм сигуапэу сеплъыгъ. Тыркуем кыкІыгъэ ансамблэу «Мафэм» сыІукагъ. Слъэгъугъэр зэфэсэхысыжы. Синьбджэгъоу Зухъэ Тамбий ситгъусэу «Адыгэ макъэм» иредакция тыкъэкІуагъ. Ащы хэкум къыгъээзэжъы шІоигъу. Тызэгупшысэнуу тІлэр бэ.

— **ШъуигухэлъышІухэр къыжгъудэхъунхэу шъуфэсІо.**

— Тхъауегъэпсэу. Сурэтым итхэр: Пщыдатэкъо Наурызрэ Зухъэ Тамбийрэ.

СПОРТЫМРЭ НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ

Щытхъур Адыгеим къыфарэхъ

Урысыем ипрофессиональнэ футболнэ лигэ и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхъыгъэ зэнэкъокъухэр Новороссийскэ щыкІуагъэх. АР-м футболымкІэ и СДЮСШОР командэу 1996-рэ илгъэсым къэхъугъэ кІалэхэр зыхъатэр зІукІэгъумэ ахлэгъэбагъ.

Тренер-кІэлэгъаджэу Юрий Манченкэр зипэщэ командэу Новороссийскэ щылагъэм хагъэунэфыкІырэ чІыпІэмэ ащыц къыдимыхыгъэми, тифутболистхэр зэхъаІомэ агу рихъыгъэх, тапэкІи къалъыплъэщтых.

— Краснодар, Шъачэ, нэмыкІ къалэхэм якомандэхэм ешІэгъухэр тшІуахыгъэхэ зы ІэгъуаІэ тапэ итхэу, — еІо тренерэу Юрий Манченкэм. — СпортымкІэ интернатхэм ащагъэсэрэ кІалэхэр арых тызыдешІагъэхэр.

Адыгеим спорт интернатхэр иІэгъохэп, кІэлэщыкІу еджапІэхэм яныбжыкІэхэр арых Новороссийскэ агъэкІоугъагъэхэр. Мыекъуапэ икомандэ икІэлэпчъІутэу Виталий Квитченкэр къэлэпчъІут анахъ дэгъоу зэнэкъокъум щалъытагъ. Нэпэелъ шІуахф-

тынхэр, Щытхъу тхытхэр ащ къыфагъэшъошагъэх.

Мыекъуапэ ия 2-рэ гурыт еджапІэ ия 7-рэ класс Виталий Квитченкэр щеджэ, ныбджэгъухэр иІэх. Футбол клубу «Зэкъош-

ныгъэм» ипащэу Аульэ Рэщыдэ В. Квитченкэм фэгъушІуагъ, шІуахфтынхэр ритыжыгъэх.

Юрий Манченкэр зипэщэ командэм дэгъоу щешІагъэх Владислав Фазыловыр, Артем Комаровыр, Александр Емельяновыр. Делэкъо Аскэррэ Хъаткыо Иналрэ Новороссийскэ кІонхэу мыхъугъэми, футболист ІэпІасэ зыхэкІыщтхэм ахалытэх. ЗыцІэ къетІогъэ ныбжыкІэхэм Къыблэ шъолъырым икомандэхэм ятренерхэр къалъэплъэх, якъалэхэм апае рагъэшІэнхэу рагъэблагъэх.

Тифутболистхэр тренер зэфэшъафхэм янэплъэгъу зэритхэр тигуапэ, ау тиреспубликэ щанІугъэ кІалэхэр тикомандэхэм ащешІэнхэу, щытхъур къытфыхъынэу тыфай.

Сурэтым итхэр: Аульэ Рэщыдэ къэлэпчъІут ныбжыкІэу Виталий Квитченкэм фэгъушІо.

НэкІубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилгъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестыанскэр, 236

**Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
АУЛЬЭ
РУСЛАН**

**Редакциер
зыхъышІэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшгъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутыи ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэІоры-
шІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъээтэтым къыхиу-
тыхэрэм мышпып-
къагъэу къахъаф-
хэрэмкІэ къээыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кІыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъээ-
тым шылажъэхэр-
рэмрэ яеплъыкІэ
зэтемыфэн ылъэ-
кІыщт. Гъээтэ-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхъф-
хэрэп ыкІи къэ-
зытхыгъэхэм
аІэкІэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4480
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2017**

Хэутыным
узыщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэгъэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00